

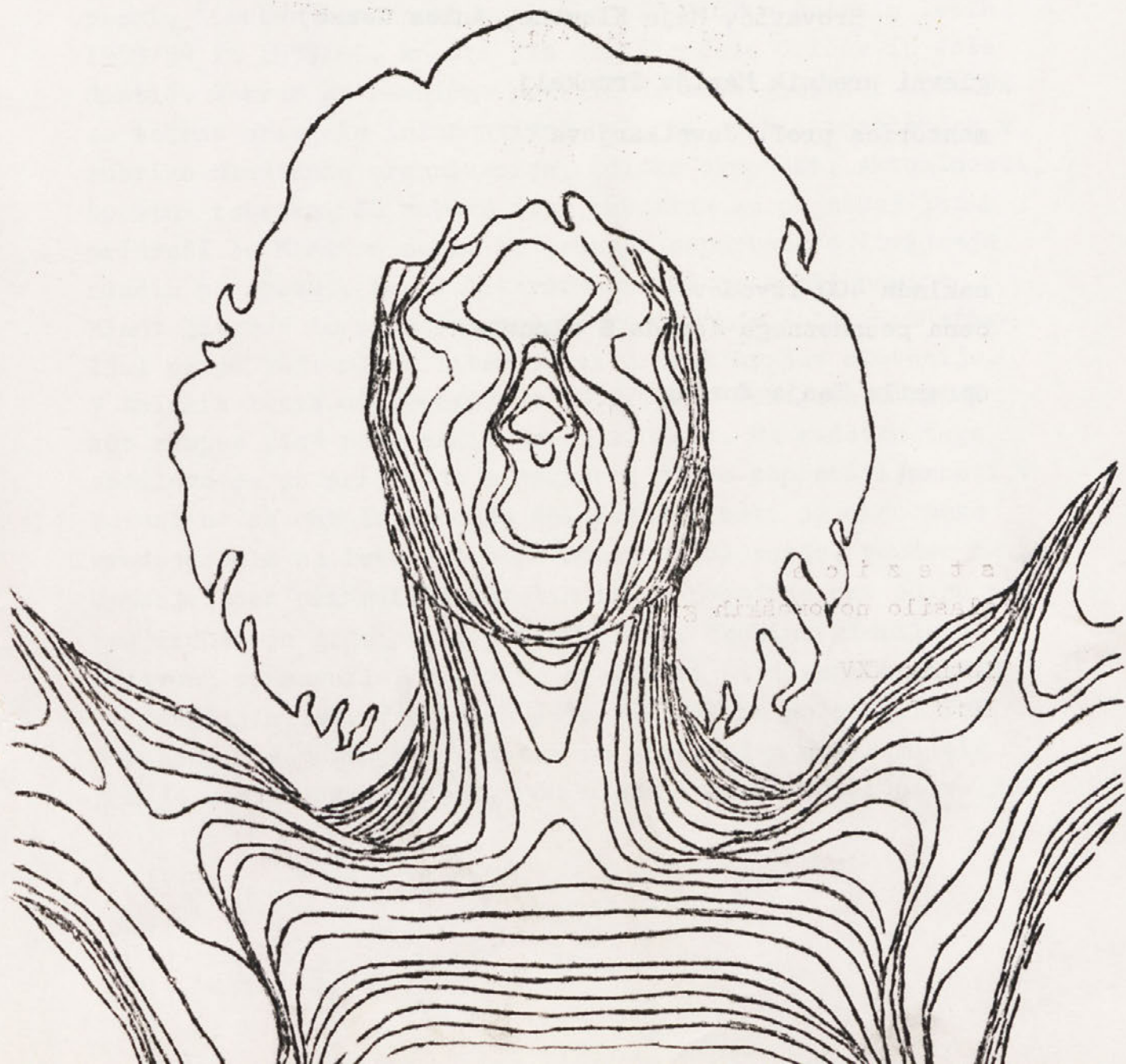
STEZICE

šol. leto 77/78 št. 2

glasilo novomeških gimnazij

letnik XXV

letnik

s t e z i c e
glasilo novomeških gimnazijcev

letnik XXV
leto 1977/78
številka 2

32017/9551

urejuje uredniški odbor (Barbara Bajc, Franci Beg, Mojca
Hrovatič, Maja Klemenc, Anica Nemeč)

glavni urednik Marija Trunkelj
mentorica prof. Jevnikarjeva

naklada 400 izvodov
cena posameznega izvoda 6 dinarjev
opremila Tanja Furlan

OB 25-LETNICI "STEZIC"

V rokah inate jubilejno številko STEZIC, kajti letos praznujejo petindvajseto obletnico izhajanja.

STEZICE so na novoneški gimnaziji začele izhajati v šolskem letu 1953/54. Najbrž je odveč poudarjati razliko v oblikovni kot tudi v vsebinski plati glasila nekdanj in danes. Prva leta so bile STEZICE izrazito literarne, izhajale pa so v zelo majhni nakladi. Prvo leto jih je urejal Stane Pavec. Med prispevki, ki so bili izključno literarni, pa v prvih letih skoraj ni najti proze, ampak skoraj večinoma osebnoizpovedne pesni. Posebno pozornost zaslužijo STEZICE v šolskih letih 1958/59 in 1959/60, ko sta jih urejala Jože Gričar in Jože Sintič. Takrat so resnično postale dijaško glasilo. STEZICE so takrat obsegale informativni del, ki je bil razčlenjen v rubrike Mladinska organizacija, Šolska skupnost, Aktualnosti, Športna rubrika, Za zabavo (tem rubrikam se po nekaj letih pridruži še Mladi o sebi, ki prinaša reportaže o življenju mladih po svetu), ter v literarnega, ki je nosil naslov Mladi literat in prinašal prispevke dijakov šole, predstavljal pa je tudi mlade literate iz drugih krajev Slovenije. V šolskih letih od 1966/67 do 1972/73 so izhajale STEZICE kot skupen list novoneških srednješolcev. Na začetku tega sodelovanja je prišlo do nesoglasij glede zapostavljenosti, v kateri so se ostale srednje šolečutile, zato je ekonomska srednja šola za leto dni odpovedala sodelovanje, vendar se je kasneje spet pridružila ostalin in je nazadnje ona edina poleg gimnazije sodelovala pri STEZICAH. Vsebina glasila se ni bistveno spremenila, le da po kvaliteti ni dosegala STEZIC iz prejšnjih let. V šolskem letu 1973/74 pa so se STEZICE dokončno "osamosvojile". V tem in naslednjem šolskem letu jih je urejal Janez Pipan, med mladimi ustvarjalci pa velja

posebej omeniti Majdo Drobnič, Zorana Pavloviča, Smiljana Trobiša in ne nazadnje Jolando Valentič, ki se je uveljavila kot pesnica, v naslednjih dveh letih pa prevzela vlogo urednice in bila ves čas duhovni vodja STEZIC. V lanskih in predlanskih številkah pa velja omeniti v prozi Iztoka Gradeckega in Ljubico Rataj, med pesniki pa poleg Jolande Jelko Lešnjak, Darjo Ivanetič ter zlasti v zadnjem času obetavno Lidijo Gačnik.

Omeniti je treba tudi nekaj uglednih novinarskih imen, ki smo jih našli na straneh STEZIC: Alenko Auersperger in Tita Doberška, danes oba novinarja Dela, ki sta pred leti uspešno sodelovala v glasilu novomeške gimnazije, katere dijaka sta bila. Bralci Dolenjskega lista pa gotovo poznajo Ivana Zorana in Milana Marklja.

Kaj naj še povemo o STEZICAH? Vsem, ki bi jih morda morali omeniti, pa nam je pomanjkanje podatkov to preprečilo, se opravičujemo. Ostane nam, da našemu jubilarantu zaželimo še veliko let izhajanja in da obljubimo, da bomo vanje še naprej pisali in jih tudi prebirali z ljubeznijo.

Urednica

OB VIII. KONGRESU ZKS

Naša družba daje človeku največ, kar lahko kakšna družba sploh da: svobodo. Da pa lahko živimo v svobodi in jo uživamo, se imamo v prvi vrsti zahvaliti avantgardi delavskega ljudstva Jugoslavije - Zvezi komunistov. Le-ta je znala ob pravem času stopiti na čelo malega, zatiranega človeka in mu pokazati, kje je njegovo mesto.

Ljubljana se je ponovno odela v praznično obleko. Vsa v cvetju je pričakala delegate VIII. kongresa ZKS. Nič manj praznična kot v tistih majskih dneh pred več kot tridesetimi leti, ko je dočkala partizane.

Kongres slovenskih komunistov budi v človeku vseh dob različne spomine in vsak je nanje ponosen. VIII. kongres ZKS je potekal v zelo ugodnem političnem ozračju. Se nikoli doslej ni bilo v predkongresnem obdobju pripravljenih toliko skrbno izoblikovanih dopolnilnih in spreminjevalnih predlogov k zasnovi kongresne resolucije. Organiziranost je zajela vse socialistične sile, ne samo OO ZK. Kongres je imel namen oziroma nalogo utrditi položaj delavca v združenem delu. Gre za to, da moramo doumeti, da ni sistema, ki lahko osreči človeka, če njegov položaj ni takšen, da more s svojo samoupravljalsko prakso uresničevati vse svoje interese. Torej ne gre za nekakšno čudodelstvo, ampak za odločilno revolucionarno prakso delovnih ljudi, ki jo vodi partija. V tem pa je tudi naš nemajhen prispevek k marksistični misli v svetu. Predkongresna aktivnost je pokazala, da moramo trdno stati za dogovorjenim, za kar pa je potrebna popolna enotnost. To je namreč temelj, na katerem zidamo naš politični sistem.

Pravkar minuli kongres ZKS, ki je bil zaradi stabilnih političnih razmer predvsem kongres akcije in tudi manifestativnega značaja, je učvrstil izbrano razvojno pot utrjevanja samoupravnega družbenoekonomskega položaja delovnega človeka. Pot, ki bo zahtevala še veliko truda, političnega boja, predanega dela, izostrene družbene zavesti, spopadov z odkloni in napakami, vodi pa zanesljivo k družbi svobodnih, zadovoljnih ljudi.

Razvijamo se na vseh področjih. Samo pogledjmo cestno omrežje, stare tovarne smo zamenjali z novimi, moderniziranimi, kmetijstvo je na čedalje višji stopnji, odpirati smo začeli vrata v atomistiko, iz dneva v dan rastejo stanovanja, bolnišnice, vrtci in še bi lahko naštevali. Zato ni nič čudnega, da je France Popit dejal, da se s takšno aktivnostjo vse bolj približujemo uresnitvi vizije Ivana Cankarja, ko je dejal: "Jaz, bratje, pa vem za domovino in mi vsi jo slutimo.

Kar so nam siloma vzeli, za kar so nas ogoljufali in opeharili, bomo dobili povrnjeno s stoterimi obrestmi! Naša domovina je boj in prihodnost, ta domovina je vredna najžlahtnejše krvi in najboljšega življenja. Iz muke, trpljenja in suženjstva naštetih milijonov bo zrasla naša domovina, vsa ta lepa zemlja z vsem svojim neizmernim bogastvom. Tedaj bodo le še grenak spomin te gosposke domovine, na suženjstvu zidane, s krvjo in solzami gnojene, v sramoto človeštvu, zasmeš pravici..."

V nas je, v vsakem izmed nas. Od tistih najmlajših, ki so okrasili svoje razrede, pripravili posebne ure v počastitev kongresa naše partije, socialistične revolucije in samoupravne preobrazbe, do odraščajočih fantov in deklet, delavcev in občanov. To pa je tisto, kar je veličastnejše od cvetja, okrasja, koračnic, ognjemetov in večje od velikih besed. To je naša stvarnost, temelj, na katerem smo že veliko zgradili, nameravamo pa še več. Hkrati pa je tudi potrditev, da smo na pravi poti, da moramo nadaljevati začeto z enako zavzetostjo, z enako poštenostjo in odločnostjo kot na začetkih, ko je partijska beseda prihajala še iz ilegale. Kongres ZKS je usmeril našo akcijo in naša hotenja. ZK pa bo ostala na čelu akcije in nosila njeno najtežje breme. V vsakem pa bo kot avantgarda delavskega razreda le predhodnica, kajti delavske množice bodo tiste, ki bodo dokončno odločale o svojem napredku in vsem, kar je v zvezi z njihovim življenjem in delom.

Slovenski kongres je bil samo prvi v vrsti kongresov, ki so se odvijali po socialističnih republikah in socialističnih avtonomnih pokrajinah. Vsi kongresi pa so priprava na 11. kongres Zveze Komunistov Jugoslavije, ki bo sprejel (in potrdil) naloge za nadaljnji razvoj našega samoupravnega socialističnega sistema. Še enkrat bo potrjeno, da smo na pravi poti, s katere ne smemo skreniti nikoli, pa naj še tako pritiskajo na nas, ne smemo odstopiti od začrtanega.

Franci Beg, 4.a

MEJA V NESKONČNOSTI

Sonce je peklo. Nad asfaltom je migljajal zrak. Kamenje je pokalo. Bilo je vroče. Vse je uvelo. Podplati so ga pekli. Šele drugo uro je stal ob cesti. Sonce je peklo. Roka ga je bolela. Teklo je od njega, teklo iz vsake pore, teklo... Zadaj v glavi pa je tiščalo.

Sonce je peklo, peklo zmeraj bolj močno.

"Moram vztrajati," je pomislil. Obliznil si je spokane ustnice. "Moram. Glava. Nekaj moram narediti z njo. Razneslo mi jo bo. Tišči me. Vse se vrti v njej. Vse... Misli in ... Da, misli. Teh se moram znebiti. Ko bom prazen, ko bom pregnal vse misli, mi bo lepo. Nič več ne bom mislil, nič občutil. Lepo mi bo in pričakal bom bel mercedes, ki mi bo ustavil. Lep, bel mercedes s pokromanim pokrovom, mehкими sedeži... Obožujemo ga. Moram ga doseči. Mora mi ustaviti. Mora, čeprav čakam nanj do večera."

Ne bo mi težko čakati. Samo da se spraznim, da ne bo več teh misli, spominov...

Bil je praznik. Na proslavi je govoril oče. Tudi mama je bila tam. Vsi, ki so nekaj veljali v našem mestu, so bili tam. Oče je govoril... in v prihodnje bomo dosegali nove uspehe, delovne zmagę, kajti vedno bolj nam pomaga v preteklosti zapostavljena ženska delovna sila. Veliko se moramo zahvaliti našim ljubim ženam, ki...

Kmalu je končal. Ljudje so navduženo ploskali.

Usedel se je k mami, ji vzel roko, jo nežno božal in jo zaljubljeno gledal.

Prasec! je vpila mama, ločitev hočem, ločitev! Prasec, kurbir stari, na stara leta ti nisem več dobra. Dva pankrta si mi pa naredil!

Razbijala sta, kar sta skupaj ustvarila. Oče in mama, pomembna meščana, prasec in kurba.

Še vedno jo je gledal, še z večjo ljubeznijo in zvestobo. Ljudje so ploskali. Tudi drugi so se držali za roke. Kaj ti jaz morem! Piješ kot krava, rejena si kot prasica! Zanemarjena! Druge so lepše, bolj mikavne in rade me imajo. Ti si prasica, da veš! Tudi ona ga je milo gledala. Vsi so se milo gledali. Bil je praznik in ploskali so.

Zakaj se kregata oči in mami? Zakaj? A se nimata več rada? Daj, Laci, povej mi!

Marija, moja sestrica. Tako majhna je še.

Ne, oči in mami se samo igrata. Igrata se strašno igro, ki je zelo resna in težka. Če bi ti povedal, kako se igra, ne bi razumela. Seveda, ko odrasteš, boš vse razumela. Raje ti bom povedal pravljico, pravljico o prečudovitem osmetku. Nekoč, v davnih časih je bil svet lepši kot danes. V njihovem koledarju je imel teden osem dni in zadnji, osmi dan, je bil najlepši dan v tednu.

Osmetek, tako se je reklo temu dnevu, je bil praznik, ko so se vsi imeli radi, ko so vsi pozabili svoje tegobe, vsi so bili kot otroci, kadar ni šole. Celo sladoled si lahko dobil zastonj.

Ves teden so čakali ljudje na osmi dan, na osmetek, in tako so pridno delali, in če se je kaj zapletlo, so vse rešili v osmetek. Sedaj pa zaspi in sanjaj o osmerku!

Oče je imel več sreče. Ujel je že dve ribi. Ravno nad mero sta bili. Ležala sva v čolnu in se zibala na vodi. Ribe so prijemale. Tako ponosen sem bil na svojega očeta. V tistem trenutku sva si bila tako blizu. Palico je skoraj potegnilo v vodo. Oče se je zdrznil...

Zdrznil se je. Zdrznil, od presenečenja odprl usta, izbuljil oči.

Andrejo sem pospremil domov. Ples se niti še ni dobro začel, ko sva odšla. Poznala sva se od nalega, ni imela fanta in nanoslo je, da sem šel z njo domov na drugi konec mesta.

Ulice niso bile razsvetljene. Bala se je.

Zdelo se mi je, da pred njihovim blokom stoji naš avto.

Predal sem se in šel z njo do vrat.

Odprla jih je. Kaj niso tisto očetovi čevlji? Ni tisto njegov plašč?

Vedela je, da se ne bom premagal. Krava.

Obesila se mi je za vrat. Zazdelo se mi je, kot da je ne poznam. Odprl sem vrata.

V sobi sta ležala njena mama in moj oče. Naga. Pijana.

O, mladi gospod tudi, se je drla.

Porinil sem njeno hčerko v njeno gnusno, nago naročje. V roki mi je ostala kljuka.

Čoln se je zibal. Mama je pekla. Midva sva lovila, prijatelj, oče in sin. Marička se je igrala s peskom. Veter je zibal veje vrb.

Oče. Mati. Sestrica. Jaz.

Kurba! Prasec!

Zakaj se kregata oči in mamica?

Povedal ti bom pravljico o osmetku, dnevu...

Ustavil je avto. Moder.

A greste v... Se hočete peljati?

Ekmeš pekmeš v rit ga vtekneš.

Avto je odhrumel. Ni bil tisti, ki ga čakam. Ni bil bel mercedes. Njega čakam. Lepega, belega, kromiranega, z rdečimi, žametnimi, mehкими sedeži. Peljal bi se v njem kot oče v sekretarjevem.

Pil sem. Vino. Pivo. Pil vse, kar je teklo.

Prisedel je. Pil je. Tiči mu je ime. Pije, ker mu je hudo.

Rad bi se ga nažrl. Jaz tudi. Najboljša prijatelja sva. Njegova stara dva ga tudi žlampata. Mati je ta glavna. Kadar je oče trezen, klobuk dol pred njim. Mama gre z vsakim. Če plača.

Vrgli so ga iz šole. Nedisciplina.

Prav so naredili. Zaslužil je to. Nov liter je na mizi. Veš, če ga ne bi vrgli, bi šel sam. Rad bi delal, imel svoj denar,

svojo sobo, svoj mir. Ne more hoditi v šolo. Prijatelji so s sošolci. Ne, v šoli ga ne zezajo. On je on, stari so pa stari. S starimi se ne razume. Pijanca sta. Mora si zagotoviti lastni ekonomski obstoj. Mora delati. Veš, kaj je naredil...?

Noge na mizi. Prof. pride noter. Skoraj infarkt. Manjši esej o lepem vedenju. Noge postavi zopet na klop. Hiti iz razreda. Oh res, hvala tov. prof., da ste me spomnili, drugače bi pozabil iti na stranišče! Kar žal mu jo je bilo. Ni mogel drugače. Malo pred zvonjenjem. Odpre vrata razreda. Tov. prof., ne morem več zdržati, ali dovolite, da grem na WC?

Bes. Omedlevica. Temni pogledi sošolcev. Dosegel je. Zmaga. Vrgli ga bodo iz šole. Stari ne bodo imeli nič proti, če se bo hotel zaposliti. Za šolo tako ni.

Pijeva. Ni neumen. Vendar bo brez šol. Morda se bo sam izobraževal. Verjetno.

Pijeva. Hudo nama je. V prsih nama gori. Z vinom ognja ne bova pogasila. Zadeta sva. Pozabljava.

Boš prižgal? Taka sva kot naši stari. Tudi oni pijejo.

Ne, ne bom prižgal. Nočem biti tak kot naši stari. Ne, to ni moja pot. Vem, da to ni prava pot. Obljubim si, da ne bom nikoli več pil, niti kadil. Ne zaradi muk pri kozlanju, smradu po gostilni, ne zaradi mačka. Nočem biti tak kot ta stari.

Pustim ga za mizo. Odidem v hišo, v kateri stanujem. Ne v dom. Vse se vrti. Kot bi bil na vrtiljaku. Vrti se, čedalje hitreje, siloviteje, vrti kot boben v pralnem stroju, vse bo potegnilo iz mene, vrti se, vrti...

Hej, mali, potegnemo te do... Očala iz Trsta. Za petnajst jurjev. Smehljajo se. Očetov avto. Izkoristi gužvu, pa... Obrnem se proč. Revež. Važič. Rad bi se dokazoval. Ni naltel na pravega. Ni tisti, ki ga čaka. Ni lep, bel mercedes, ves kromiran, z rdečimi zici. Njega čakam. Lepega, nedovzetnega, mogočnega, radostnega. Oče se je že vozil z njim. Veliko se prevozi v takem mercedesu. Nekoč ga je celo peljal. Za kratek čas, a vendarle. O, ko bi jaz...

Poln sem bi zadovoljstva, užitka. Vse se je vrtelo okoli mene. Od časa do časa me je prešinilo še posebno sladko zadovoljstvo. O bog, kaj je delala z njim! Bilo mi je prijetno. Prej nisem poznal takšnih telesnih užitkov. Oh, kaj je delala z njim!

Ta je moj! A si še nedolžen? Vprašala me je, kot če hočem kos kruha. Ja. Fantastično. Take imam najraje. Nikoli ti ne bo več prišlo na pamet, da bi se imel še sam rad. Moj šesti si. Štejem. Pet sem jih že seksualno osvestila.

O bog, kaj je počela! Ne hiti, dovolj časa imava! Ne, daj počakaj! Poslušaj glasbo! Navodila. Njena. Daj, potegni. Kaj je to? Vse me omamlja, ti... Jaz sem Marija, to je pa Marie-Jane. Proti jutru je bilo bolje. Ležala je poleg mene. Gola. Bila je lepa. Lepa kot prvo jutro na Zemlji, lepa kot vsak večer. Ali ti je bilo všeč? Ne vem, bilo pa je zanimivo. Vendar telesni užitki ne odtehtajo duhovnih. Hvala, bilo mi je v veselje kot šestemu.

Skupaj sva odšla. Tega tipa se nisem spomnil, vendar mi je bil simpatičen. Umila sva se pri štirni. Slabo sem se počutil, mrzla voda mi je dobro dela. Bolele so me noge, želodec, glava. Tip je imel tako motne oči, moten pogled.

Kaj me gledaš? Tako motne oči imaš. To je zaradi Marie-Jane. Kakšna Marie-Jane, kaj ima ona pri tem? Je tako lepa, da se ti zmotni pogled? Ne, to je, tovariš, po slovensko marihuana. Razumel?

Razumel sem. Vse tiste lepe slike, njegov Prišel bo čas, potovanja z Marijo.

Potovala sva po svetu. Potovala po zelenem nebu, oranžnih cestah, rdečih morjih. Potovala naga. Tudi drugi so bili nagi. Oblekli so se samo, če jih je zeblo. Za to je obleka, so govorili. Niso zardevali. Bili so tako naravni. Vsi, tudi tisti z živopisanimi programi in zelenimi lasmi, tudi tisti, ki so bili brez rok. Vsi so bili veseli. Jaz sem bil najbolj srečen v svojem življenju. Ljudje so bili prijazni. Vabili so naju

na kosila, večere v naravi. Gledali smo zahajajoče sonce, poslušali žuborenje reke... Bil sem prepoln vsega. Vsem je sijala sreča z obraza, tudi tisti z zelenimi lasmi...

Prišel bo čas, ko bom tak kot drugi, ko bodo drugi kot jaz! Prišel bo čas, ko mi bo dobro! Prišel bo čas, ko bom imel avto, hišo, otroke! Prišel bo čas tudi zame! Tip je kar naprej govoril. Zaželel sem mu sreče. Ločile so se najine poti. Nasmiha se mu sreča, tu zraven morja, človek se mora samo najti.

Lahko vas popeljem nekaj kilometrov naprej!

Ne, res hvala, ni potrebno. Ne maram, veste... Čakam bel mercedes. Dočakal bom, verjemite.

Stal je nasproti mene. Na drugi strani ceste. David. Amerikanec. To se je videlo na majci. Dolgo je že moral potovati po svetu. Nahrbtnik je bil v dokaj bednem stanju. Hlače tudi. Amerikanec, čistokrvni, tu, nasproti mene. Gledava se. Nepremično stojiva, samo gledava se.

Kako si? Kje vse si že bil? Si presenečen? Ti je v Jugoslaviji všeč? Nabral si si že veliko izkušenj? So ti naši ljudje všeč? Kako se prebijaš skozi življenje? Rad živiš svoje življenje? Zakaj potuješ?

Še in še je vprašanj. Oči govorijo. Tudi on sprašuje. Kako si? Kje vse si že bil? Si Jugoslovan? Kako živiš? Se doma razumete? Kakšen je vaš način življenja? Veliko potuješ? Imaš dekle? Imaš psa?

Pogovarjava se. Z besedami si tega ne bi mogla povedati. Vesel sem ga. On tudi mene. Vesel nekoga, s katerim se razumeš. Zdi se mi, da je v redu fant. Se na nekaj nisem našel odgovora v smehljajočih se očeh. Zakaj potuješ?

Zaradi radovednosti. Morda. Ker rad potuješ. Morda. Morda ne potuješ. Bežiš. Bežiš pred vsem, kar te čaka. Mar moraš sprejeti. Ker se moraš vključiti v družbo, ki ti ni všeč. Bežiš. Bežiš pred vsem, kar te čaka. Kar moraš sprejeti. Ker se moraš vključiti v družbo, ki ti ni všeč. Bežiš.

Naporen način življenja imate. Vendar ga življenje samo zahteva, zahteva ga obstoj. Kdor je boljši, kdor da več, kdor več naredi, proda...

Zadnjič sem šel v trgovino. Redkokdaj grem v trgovino. Pona-vadi gre mama. Nekaj še moram kupiti! Pašteto! Vzajem pašteto Tointo. Pridem domov. Po televiziji reklama. Za pašteto Tointo. Mama je naročila drugo. Prava reč! Pašteta je pašteta! Si ti mogoče bral o tistem Italijanu? Slišal? Ne. Posilil je 40-letno mater treh otrok. Zaželel si je ljubezni. Všeč mu je bila. Večkrat ji je pomagal. Bila je prijazna z njim. Poznal je njene tri otroke. Nekega dne, sredi ljubega miru, jo je posilil. Vprašali so ga zakaj. Zakaj? Tako se to dela. Če si zaželiš ljubezni, žensko preprosto vzameš v roke. Sprva noče, a le na videz. Bolj ko vpije, bolj je zadovoljna. Vem, da je tako. To sem že dostikrat videl na televiziji. Tako se dela. Videl sem to. Sodišče je ugotovilo, da je mentalno prizadet. Nor, bi rekli.

Sem nor tudi jaz? Jaz s svojo pašteto? O, ljudje, kaj vse ste storili! O, ljudje, vi ne veste...

Tudi pri nas se to dogaja. Samo nimamo tako spretnih advokato-v. O, ljudje, vas ni sram! Si ti slišal za Minimato?

Ljudje jedo, da preživijo, da lahko delajo, a se ravno s tem uničujejo, skrajšujejo prekratko življenje. V naši državi stojita dve nuklearni elektrarni. Varni. Vsi tako pravijo. Vendar se bojim. Slučaj vedno obstaja. Kljub vsemu bom srečen, ko bom v svoji domovini, ko bom božal svojega psa in videl znano sliko iz otroštva!

Sonce še pripeka. Dan se je že prevesil. Moram vzdržati. Čedalje lažje je. Glava se prazni. Bom, zdržal bom. Bel mercedes. Dočakal ga bom. Oče se je v njem vozil. Veliko očetov se v njem vozi. Mercedes, bel mercedes...

Plesala sva. Noemi. V redu dekle. Všeč mi je bila. Menda je že dolgo trzala. Nikoli ni bilo priložnosti. Ali pa je nisva znala pripraviti.

Odideva ven. Pogovarjava se. Moj glas in njene oči. Pripovedujem ji o očetu, mami, sestri, tipu, Mariji, Davidu... Pripovedujem ji in zvesto me posluša. Sediva si nasproti. Nepozaben trenutek. Popoln. Sedaj me poznaš! Ničesar ne pričakuj. Nočem se vezati! Preprosto se bojim. To je obveznost. Ljubezen boli. Zadnje dekle. Preveč sem se navezal nanjo. Ni me razumela. Vse je jemala preprosto. Včasih se mi je zdela plitka. Pogovarjal sem se z njo. Povedal sem ji svoje mnenje o svetu, razložil svoja spoznanja. Hodila sva po prireditvah. Redko sva se srečavala. Potreboval sem jo kot človeka, da bi se pogovarjal z njo. Ni me razumela. Trudil sem se. Čedalje manj mi je bilo jasno, zakaj prihaja. Pogovarjala sva se o seksu. To je ona pogrešala. Meni ni bilo do tega. Rekla mi je, da sva prepozno začela. Dva ali trikrat sem jo pozneje še videl. Kljub vsemu mi je veliko pomenila. Ob njej sem odrastel. Za to sem ji hvaležen.

Ne bi se rad ponovno vezal. Mogoče, ko bo čas za to. Sedaj bi rad samo pozabil njo.

Kaj boš naredil iz svojega življenja? Tako sem...

Žal mi je, ker se nisva že prej pogovorila. Resnično mi je žal. Prepozno je. Vendar nekaj moram narediti. Človek mora pustiti neko sled za sabo. Magari da se ga spominja po njegovi smrti samo najboljši prijatelj, ki uči svojega vnuka: Vidiš, takole se je znal obnašati samo on, ki smo ga pred 10 leti zagrebli. Človek mora pustiti sled za seboj. Ne sme biti osamljen. Pomagati mu moramo, da uspe. Kaj bom naredil iz svojega življenja? ne vem. Človek mora nekaj storiti. Ponosen sem na to, da sem Jugoslovan, da živim v eni najnaprednejših družb. Moji starši se mi zdijo junaki. Iz nič na vse. Nekaj so naredili iz svojega življenja, nekaj so storili v njem. Toda tudi oni so prinesli s sabo napake. Mi smo na vrsti. Veliko tega je še za storiti. Zamisli si, da se po mestu razve, da bom čez dva meseca umrl. Neozdravljivo bolan. Blizu smrti.

Vsi bi se potrudili, da mi olajšajo zadnje ure. Bili bi prijazni z mano. Vabili bi me na razna kosila, večerje. V vsem bi mi ustregli. Vsi bi radi lajšali zadnje ure človeku.

Čez dva meseca bi zvedeli, da sem čil in zdrav. Šok, katastrofa. Sram bi jih postalo prijaznih mask. Začeli bi me sovražiti. Razkrinkal bi jih.

Vse zaradi smrti, ki je sestavni del življenja. Postal bi njihova vest.

Blizu smrti. Šipa je hitela skozi zrak. V delcu sekunde. Letela je name. Zmaknil sem se. Nič hudega. Blizu smrti. Nič hudega. Sok.

Ne pomislim na morebitne posledice. To pride šele pozneje. Lahko bi umrl. Nenavadna nesreča s tragičnim koncem, bi pisalo v časopisih. Imel je še vse življenje pred seboj. Sploh ni vedel, kaj je to življenje. Razred bi zbral za skromen venec. Zoprno popoldne. Ljudje bi prestopicali od mraza. Vsi bi komaj čakali konca. Prišla bi tudi razredničarka. Morda še kak profesor. Imeli bi govor nad odprtim grobom. Drugi bi rekli, da po smrti vedo vsi povedati o pokojniku le najboljše. Saj ni bil slab. Ne, sploh ne, odličen fant je bil. Pravi moški.

Francelj bi se mogoče vprašal zakaj. Kmalu bi bilo vsega konec in odšli bi. Pozabljen bi ležal pod zemljo. Človek mora nekaj storiti. Sled mora ostati.

Sonce je že zašlo. Še vedno čakam. Čakam bel mercedes, kromiran, z rdečimi sedeži. Nedosegljiv, mogočen, enkratno. Oče se vozi v njem. Nekoč ga je celo peljal nekaj kilometrov. Glavno je, da se vozi. Bel mercedes. Čakam.

Osamljen sem. Kot bi bil v puščavi. Človek brez imena sem. Ne rabim ga. V puščavi ne rabiš imena. Nihče te ne bo poklical.

Čakam. Zdi se mi, da so velike luči v daljavi njegove. Bel mercedes, čakam te.

Pelje se v belem mercedesu. Dočakal je. Dosegel je svoj cilj. Srečen je. Pelje se v belem mercedesu.

Voznik nagne steklenico, vmes prižge. Pije in kadi. Sam se smeje svojim trapastim svinjskim vicem. Vrača se od ljubice. Hujši je kot oče. Hujši kot očetje. Nelagodno se počuti. Ni mu všeč. Njegova sreča se je skalila. Sprašuje se, ali je to tisto, kar je čakal, želel? Ne, zadušilo ga bo. Razočaran je. Steguje roke po njegovem vratu. Izstopiti mora.

Izstopiti. Ne čaka dolgo. Ustavi stojadin.

"Potegnemo te do..." reče mladi voznik.

"V redu," mu odgovori.

"Pohajkuješ okoli," mu reče mladi voznik, "tako je najlepše in najceneje. Imam še štiri dni dopusta, pa moram domov. Zmanjkalo denarja. Bom pa te štiri dni kaj pošušmaril, pa bo. Še boljše, bom imel več denarja. Nisem računal na ta denar. Oh, ko bi se enkrat vozil v mercedesu..."

Izstopi. "Mlad, a že star," pomisli. Preveva ga grenkoba. Peš gre sam po cesti naprej. Težko je hoditi v temi. Počasi gre. Premeril je uro hoda dolgo pot.

Ob njem se nenadoma ustavi lesketajoč se mercedes v Luninem siju. Dve Nemki. Okrogli. Sprašujeta ga, ali ima vozniško dovoljenje. Vstopi. Požene.

"Vozim," pomisli, "vozim še lepši mercedes. Ne peljem se, tudi vozim. Jaz. Peš ne bi uspel. Moral sem sprejeti. Moram voziti. Vozim mercedes kot voznik belega mercedesa. Vendar sem drugačen od njega. Poskušal sem peš. Moral sem vstopiti." Misli mu ni zmanjkalo. Zdelo se mu je, da je meja praznjenja v neskončnosti. Misli se mu izgubijo v mejah našega sveta, misel o tebi je omejena v neskončnosti. Moral sem vstopiti v mercedes, s kakršnim se vozi oče in očetje.

Brzel je po cesti, upajoč, da bo kmalu izstopil. Ponosen.

UTRINEK

Zrem skozi okno.
Raste tovarna.
Prepotena telesa na ploščadi.
Kot lutke hite.
Nekaj mlahavega pade.
Ne, človek!
Na meni steklene oči.

IZSEK

Veter hlipa
spomini jočejo
trave s povešenimi glavami
sanjajo
v sonce gleda upanje
na majavih nogah
solza na licu umre
še preden se rodi
zakaj sem ubila travo.

ČRTA

Na mojih poteh
se svetlika rosa.
Strah za vekami sanja.
Stopinje tavajo za soncem.
Trava išče korenine v vetru.
Luč se spreminja v kresnico.
Nebo je polno neizrečenih besed.

ISKANJE

Veter brez kril.
Zlomljen lok.
Stopinje nočne ptice.
Pesem o smrti.
Pika v labirintu.
Solza rani sonce.

SLOVO

Iz sanj,
v tančico skrivnosti zavutih,
vstaja nov dan.
Iz prešernega smeha nešteti ust
jočejo odrasle
otroške oči.
Iz pesmi na ustih
raste tesnoba v srcih.
Rojeva se novo jutro.
Resnica in strah
trepečeta v njem.

ZVEČER

Mrak.
V prsih tesnoba.
Tresoči prsti.
Ura tiktaka.
V ušesih zven.

Tam daleč.
Medla svetloba.
Kje?
Roka ne doseže.

Kje?
Roka pade.
Medlina ugasne.

V ušesih zven.
Ura tiktaka.
Tresoči prsti.
V prsih tesnoba.
Mrak.

POGLED

Popoldan.
Oblačno.
Dim se vali.
Za črno hišo.
Drevesa.
V skrivnostnih pozah.
Obešeno perilo.
Joče.
Dež.
Svinčnik v ustih.
Misli
ne vem kje.
Bolijo zobje.
Civilizacija.
Črna hiša.
V valečem dimu.
Misli v dežju.
In v zobeh.
Civilizacija v ustih.

Lidija Gačnik, 2.e

ŽIVETI?

Skozi prosojno vezeno zaveso je prodirala rdeče obarvana svetloba. Jeklene postelje z belo tablico na stranici, omarice ob posteljah in trije stoli so odsvitali v rdeči barvi, da je njihov sicer grozen videz dobil vsaj malo prijaznejši obraz. Poslednji snop svetlobe je obžaril mlado, a izmučeno lice na postelji, potem pa je svetloba izginila za zaveso. V sobo se je prikradla tema, z njo pa boleča groza... Bolestno pokašljevanje na postelji ob oknu se je spojilo s temo in se pogreznilo v njen globoki tolmun. Mora ji je bilo poslušati to bolestno pokašljevanje, mrtvaška tišina pa jo je naravnost ubijala. Ko je primerjala svoje življenje, ki ji pomeni od včeraj le ubog kup žalosti, z življenjem bolne, kašljajoče starke, se je ustavila ob besedi ŽIVLJENJE. Živeti? Ne, zanjo od včerja ni več življenja! Zanjo pomeni vsaka minuta življenja novo muko, novo trpljenje. Neznosna bolečina, ki jo vsa ovija v svojo štreno in grabi za grlo, jo počasi zastruplja in ubija.

Zelo je ljubila... Ljubezen - ta, s sladkobo ovita opojnost ji je nekoč toliko pomenila, danes pa... Dolgi večeri sreče, samozadovoljstva in osamosvojitve so ji prinesli mnogo lepega. Nekoč pa so svetlo nebo prepredli temni oblaki. Trpljenje prevaranega ji je lajšalo sad, ki ga je nosila pod srcem, sad, spočet v njeni največji ljubezni. Neznosne minute življenja ji je lajšalo bitje, ki jo je včasih tako milo pobrcalo. Pogovarjala se je z njim in skupaj sta čakala usodni trenutek...

Bolestne misli na preteklost so se porazgubile v temi in kot nebogljeno dete se je zgrudila na trdo bolniško posteljo. Njene nežne bele roke so začele grabiti po zraku, nekaj iskati. Ne da bi karkoli našle, so se zrušile na posteljo. Soba je postala prava ječa. Zatohel, ne preveč topel zrak je

prodril v vsak kotic te jetnišnice... Njej pa je bilo čedalje bolj vroče. Debele potne kaplje so ji stopile na čelo, jo dušile in žgale. Kot brez uma si je z obupno kretnjo rok razgalila bolniško srajco. V mraku se je zableščala belina njenih prsi. Bolečina, ki ji je ves čas žgala dojke, je postala potem še hujša. Dvignila je roko, z njo počasi drsela po dojki, dokler se ni ustavila na bradavici. Rahlo jo je stisnila in med prsti je začutila toplino bele tekočine. Spraševala se je, kje so usteca, ki bi se vsesala v to bradavico in počasi izsesavala iz nje mleko. "Moj Petrček!! Moj ljubi sinček!"

Oči je obrnila navzgor in se zastrmela z njimi v strop. Topo je strmela tja gor, brez življenja, upanja in snovanj v sebi. Gola lutka, nesrečna, obupana... Strmela je tja gor..., v neznanu temo. Sanje? Saj to je on; ta drobna deviška usteca, ta rdeča zabuhla lica, mehke mežikajoče oči... Drobno telesce se skloni k njej in zagrabi z ustnico za njeno bradavico, potem pa sesa in sesa. Dobro ji dene. Bolečine ne občuti več, telo pa ji preveva neizmerna radost, sreča in veselje. "Samo, samo da si tu! Ves moj! Ne bodo te mi več vzeli! Nikoli več te ne ločijo od mojega telesa! Saj si vendar živ, živ, živ, živ..."

Kot bi udarila strela z jasnega, je bilo v hipu vse končano. Roka je obupano spustila bradavico in vsa tresoča se nestrpno iskala po nočni omarici tisto znano škatlico. Končno je dotipala nekaj štirioglatega. Z veliko ihto je odprla škatlico, si natresla skoraj polno pest drobnih zrn in jih v dušku požrla. Potem pa se je vsa izmučena, na koncu moči, zgrudila na posteljo. Z glavo je treščila v železni okvir bele postelje, toda bolečine niti čutila ni več. Nejasne obrise omare v temi je zagrnila še večja in gostejša tema...

Zdenka Jurglič, 3.c

SKOZI ČAS

Čisto tiho, skorajda neslišno se je zdelo, da se je spet premaknil kazalec na veliki stenski uri. Narahlo je bilo čutiti njegov zamočkli premik.

Bežale so minute in ure, kdo ve, ali so bežali tudi dnevi? Misli so se lovile med starim, črvivim stilnim pohištvom in plesale po velikem, prašnem bakrenem svečniku.

Čisto mirno je bilo, vendar je po vsej sobi vladala čudna in nevsakdanja utesnjenost.

Spomin je stopal po sobi trdo in okorno in zadeval ob stare, škripajoče mize in stole. Malo je govoril, njegove besede so bile tako puste in prazne, v vseh teh dolгих letih jih je že izgubil na svoji poti, ali pa je pozabil njihov pomen.

Nekoč so bile lepe in svetle in sončne, polne glasbe, poskakujočih valčkov in šumenja dolгих, svilenih oblek in šepetanja v toplih, poletnih nočeh.

Spomin pa je bil star in zgrbljen, hodil je grobo in noge so se mu zapletale. Vsak dan je prestopil prag stare hiše, kot bi hotel pogledati, če je nemara še vse na svojem mestu, ali če ni morda služinčad pozabila zakleniti velikih, lesenih zunanjih vrat.

Sprehodil se je po hiši, po sivih, zlizanih stopnicah do spalnic s težkimi, zagrnjenimi zavesami, izmenjal nekaj besed z mislimi... in se poslovil...

In tako je prihajal dan za dnem, leto za letom.

Stara hiša ni poznala drugega obiskovalca, odkar so v njej zamrle bogate zabave in sprejemi, ni bilo nikogar. Drug za drugim so odhajali in ni jih bilo več nazaj...

Spomin pa je ostal, menda še edini plesalec v veliki dvorani, sam, med bakrenimi svečniki, sam med izrezljanimi baročnimi kipci, sam sredi prahu in pajčevin... in je neumorno plesal... skozi čas...

Barbara Bajc, 3.c

PREGRADA

Trpek dan.
Stopinje iščejo pot.
Blato postane labirint.
Rdeča svetloba na obzorju.
Pes oblaja svojo senco.
V sencah razbija.
Odmev kladiva za brezami.
Plahutanje premraženih kril.
Jok neizsanjanih obal.
Klic svetlobe.
Vrata labirinta se odpro.

POZABITI

Pričakovanje v očeh.
Pesem umrlega popoldneva.
Tavanje izgubljenih senc.
Jokanje nerojenega otroka.
Sanje ubitega oblaka.
Izgubljena svetloba.

UMIKANJE

Drgetanje osamljenih vod.
Ples sanjavega metulja.
Bližanje temnih slutenj.
Tiha pesem mrtvega oblaka.
Kaplja krvi v očeh.
Stara violina cvili.
Zaprem oči.

Lidija Gačnik, 2.e

MELANHOLIJA ODRAŠČANJA

Pričel se je osveščati. Z mežikajočimi očmi se je zazrl skozi megleno tančico zmedenosti, v belino bolniške sobe. Njen sij in blišč je občutil kot zbadanje tisočerih igel. Drobnost, izčrpano telo je imel prekrito z rjuho, v katere gube so se ujemali žarki sonca, ki so prihajali skozi odprto okno na koncu sobe.

Prostor se je napolnil, vsaj njemu, ki je prej ležal v globokem snu, s šumi vsakdanjega utripa mesta. Hrupa številnih avtomobilov, njihovih cvilečih zavor, ustavljaljajočih pred rdečo lučjo semaforja, šuma hitečih ljudi ni mogel prenesti.

Z rokami se je prijel za glavo in se začel sunkovito premetavati po postelji. Iz ust so mu prihajale nerazumljive besede, ki so se sprevrgle v kričanje in željo po miru in tišini.

Medtem ko je pritekla bolniška sestra, se je povsem umiril. Njegova skrajno bedna moč ni mogla prenesti še tako majhnega fizičnega napora, kaj šele da bi brez posledic prenašal psihične napade, ki so ga pripeljali na rob živčnega zloma.

Rahlo drhteče roke ob telesu so dajale videz človeka v poslednjih vzdihljajih, njegov srepi pogled pa se je zgubljal nekam v daljavo. Sestra je pristopila k njegovi postelji ter mu na vročično čelo položila roko. Ni se zganil. Še naprej je s široko odprtimi očmi strmel v pomladni dan. Vendar ni videl na nebu plujočih ovčic, ki so se ob rahli sapi lovile po brezkončnem travniku, katerega je razpolavljala brazda jeklenega ptiča, izginjajočega v modrini.

Nenadoma je zaznal neprijeten hrup, predirljivo zvonjenje in brenčanje, hkrati pa je imel občutek, da se premika po nekem dolgem, temnem predoru, na koncu katerega se je pojavilo svetlobno bitje, ki je izžarevalo ljubezen in toplino. Brez besed ga le-to prime za roko in ga vodi skozi prostor nič. Zdi se mu, da ga valovito prešinja tok milosti in neminljive ljubezni. Začuti se čist in nepokvarjen, kot se more čutiti le pravkar rojeno bitje. Strahoma se zazre v lice bitju, s komer sta hodila z roko v roki. Šele sedaj opazi, da je to žena, pravzaprav dekle, pravzaprav... Njune oči se najdejo in zreta drug v drugega, kot se ne bi mislila nikdar ločiti. Komaj opazno se mu dekle nasmeši, istočasno pa je na njej zaznati žalost in bol. Hoče poljubiti deklico, ona pa se mu iztrga in začne brzeti v nič. Z njo izginja v njem čistost in ljubezen. Nekaj časa nemo zre za njo, ki se oddaljuje, venomer manjša, nato pa ga zopet obkrožijo tišina in neskončne dimenzije nič. Zave se, da je ostal sam, pade na kolena in začne jokaje klicati : "Vrni se, vrni se...! Ne hodi proč sedaj, ko te potrebujem in te ljubim... Vrni se..., moje dekle."

Še vedno klicaje je občutil, da ga nekdo stresa, držeč ga za desno ramo. Odpre oči in zagreda nas sabo sklanjajočega se zdravnika, ki ga je prebudil iz sanj. Ni vedel, ali naj se nanj jezi ali naj mu bo hvaležen. Saj je bil tako srečen, tam... kje že? Saj ni važno, srečen je bil, samo razočaran, da ga je deklica polna ljubezni, zapustila, pustila samega

in zapuščenega. V prsih mu je ostalo nekaj lepega in pleme-
nitega.

Zdravnik se je še nekaj časa ukvarjal z njim, nejevoljno
zmajeval z glavo in ga brez besed zapustil. Bržkone je imel
za sabo naporen dan, ali pa je vstal z levo nogo. Njemu je
bilo celo ljubše tako, kakor pa da bi ga s praznimi frazami
skušal miriti in potolažiti.

Ko je ostal sam, se je poizkušal spomniti dekleta iz sanj,
vendar, bil je utrujen in oči so se mu začele same od sebe
zapirati. Začel se je potapljati v zdrav spanec. Zdelo se mu
je, da nekje v daljavi komaj slišno kaplje voda, kapljica
za kapljico..., potem ga je zagrnila tema.

Mogoče je spal uro, dve, ko se je zbudil ob hrupu bolniške-
ga osebja, ki je streglo z večerjo. Ni več mogel spati. Vstal
je in stopil k oknu, od koder se mu je razgrinjala večerna
panorama mesta. Reklamni neonski napisi vseh mogočih barv so
dajali dolge, grozljive sence posameznim hitečim ljudem, ki
jih je močil dež, pršeč iz sivih, s strehami hiš in blokov
poljubljajočih se oblakov. Ni hotel prižgati luči. Užival je
ob teh paradoksih majhnosti in velikosti, užival je v fanta-
zijskih likih, ki mu jih je ponujalo speče mesto. Ko je gle-
dal ta skupek živega in mrtvega, resničnega in fantazijske-
ga, neprestano gibajočega se in statičnega, je spoznal, da je
tudi sam del le-tega. Kolesce stroja, ki, če ga izgubi, za-
škriplje in dela naprej.

Zdelo se mu je, da je utrujen, da mu zmanjkuje zraka, ki mu
omogoča življenje. Zaželel si je teka po zelenem, od sonca
ožarjenem travniku, vonja žarčče pšenice in hotel je biti o-
mamljen od vonja vijolic... ljubezni. Zahotelo se mu je ži-
vljenja, prostorsti, samopotrjevanja...

V tem se je zbal smrti, zlitja pomanjkljivosti s popolnostjo, vrnitve prahu v prah, ne zaradi konca svojega eksistiranja, temveč zaradi izgube svoje osebnosti, v čemer je bil mogoče tudi egoist.

V tem razmišljanju si ni mogel razložiti, zakaj ga je ljubezen pripeljala do dejanja, zaradi katerega je sedaj tu, med štirimi stenami bolnišnice. Uspavalne tablete - voda - ona - ljubezen. Grenak smehljal se mu je prikradel na lica.

Ali je ljubezen, ki sovraži drugo ljubezen, še vedno ljubezen? Ne!

"Toda, resnično jo ljubim," si je dejal.

"Ljubiš?" ga vpraša glas vesti.

"Spomni se tistega marca, spomni se ga, daj, spomni se ga."

Pred očmi se mu zrcali njena podoba v objemu fanta, ki ga je zasovražil, četudi mu ni videl lica in ga ni poznal, kot on ne njega.

Tedaj je stekel domov. Iskal je omame, pozabe, našel je uspavalne tablete...

Sedaj stoji v temni sobi, gleda v deževno, od tisočerih žarnic razsvetljeno noč in joče.

Milan Rman, 3.c

PRVI DAN (V GIMNAZIJO)

Pot bojazni
do praga negotovosti.
po stopnicah tesnih pričakovanj
svoji v meglo oviti
usodi naproti
(zadaj pa ostaja prehojena stezica otroštva).

NENADOMA

In nenadoma sem tu:
v svetu,
ki se je kazal
tako popoln,
tako brezhiben,
tako velik.
In nenadoma,
ko spoznavam,
da je ta svet
še
(ali pa mogoče že)
tako daleč
od vsega tega,
mi je žal,
žal za vse,
kar je ostalo nedoživeto,
žal za vse
nedosanjane sanje
in žal za vse,
ki še verujejo vanje.

SPET SO ČISTO NAVADNI DNEVI PRED MENOJ

Spet so čisto navadni dnevi pred menoj.
Odšel si,
vedela sem, da boš,
in vendar še upam...
Spet je dan enak dnevu,
spet se v meni kopiči
obup
in samota
in nove sanje -

a tebe ni.
Nič več pričakovanja,
pred menoj so čisto navadni dnevi.

POTAPLJATI SE

Ni se lahko
dan za dnev
potapljati v
razburkane globine
sebe,
se ogibati
lovkam in ožigalkam,
ki spe nekje globoko v tebi...

Vprašanje je,
če najdeš tisti biser
med skrajnostma
školjčne lupine.

Še težje se je
dan za dnev
potapljati v
nepregledne vode
množic,
ki stezajo svoje
lovke in ožigalke
po tebi...,

njihov tok
te zapelje
daleč od obale.

Vprašanje je,
koliko biserov
je skritih v teh vodah.

TISTO JUTRO

Tisto jutro, le ni tako črno-bela...,
ko se je cvetoča livada je prišel kosec čas...
otročstva Hkrati z otroštvom
v meni je pokosil tudi
prvič solzila svetle nade.
v razočaranju V veliko kopico
in spoznanju, je zapičil
da sonce veselja kol spomina
le ni tako rumeno, in zdaj čaka,
da vez prijateljstva da se do konca
le ni tako trdna, posuši...
da pravljica življenja

Mira Grahek, l.a

ISKANJA

Sonce se je poljubilo z nebom. V krvav pajčolan se tihotapijo temne sence. Meglice plešejo pesem teme. Svetloba umira. Še enkrat visoko dvigne glavo. Iz medlega očesa pade žalostna solza. Bolečina se spremeni v roso. Temne roke jemljejo. Svetloba spusti trepalnice.

Večer. Sveža tišina. Silhueta na asfaltu. Ni se še zlila z nočjo. Kapljice upanja in kapljice verjetnosti so še v ravnovesju. Oči v podzavesti iščejo pozabljeno svetlobo. Koraki so lahni, noge tečejo za hrepenenjem. Roke se dvignejo, drgetajo pred obrazom. Temna slutnja v praznih očeh. Razpeti prsti na obrazu. Skozi režo padajo solze. Dotik omaja ravnovesje. Upanje je odšlo s slutnjo. Senca se zliva z nočjo. Stopam počasi. Ne smem raniti asfalta. Stopinje bolijo. Vsak

korak lahko sproži nemo padajoče solze. Zlijejo se v školjko. Dotik jo lahko rani. Boleče kaplje pa počasi zrastejo v reko. Lahko te odnese daleč. V kraj brez bolečin in zavesti. Spremeniš se v drobno kopljo. Obstajanje se preobrazi v začetek, ki ne bo nikoli nekaj. Oči še zadnjič poljubijo asfalt, se dvignejo proti nebu. Prepoznajo roke. Drobne kresnice se prižigajo v daljavi. Tople meglice plavajo med resničnostjo in iluzijami. Veter prežene strah. Govori o svetlih daljavah, o neuslišnanem hrepenenju. Hladno zaveje in zaplava daleč. Za novimi iskanji. Z vsakim korakom sem bliže trepetajočim lučkam. Samo še korak. Plašna stopinja na asfaltu. Pričakovanje v očeh. Roka seže za svetlobo, prijela jo bo. Kresnica se v zadnjem hipu izmakne. Še en korak. Roka vedno zgrabi v prazno. Prsti krčevito stisnejo nič. Praznina. Zakaj jočeš, asfalt? Trenutek se spremeni v večnost, večnost v hladno tišino. Koraki se ustavijo. Ne grem naprej. Vsaka stopinja prinese novo razočaranje.

Soj žarometov prihaja s hitrimi nogami. Strah me je svetlobe. Tema, odnesi me. Svetloba se ustavi. Senca v vratih. Besede bolijo. Tema, asfalt, veter, kje ste? Pomagajte popotniku. Noge najprej ne občutijo ničesar. Potem pa senca pretrga vračanje k neobstajanju. Roke sežejo proti meni. Še malo... Trenutek je pretrgan. Noge tečejo, usta grabijo za zrakom. Težka bolečina v prsih. Strah v vlažnih očeh. Zavijem z asfalta. Prisluhnem noči. Vse je mirno. Le veter poje žalostinko hrepenenja. Zaprem se vase in prisluhnem neizpeti pesmi v sebi. Kaplje upanja padajo. Pobožajo kamne in se izgubijo v blatnih lužah. Svetloba je še daleč. Stopinje so se odaljile od svojega cilja. Velika kaplja nemoči pade na roke, ki niso več moje.

Hladno zaveje noč. Zaprtih oči oddidem za soncem, ki ga že dolgo ni več. Zakaj jočete, trave? Ste tudi ve izgubile svojo svetlobo? Hladni koraki v noči. Kamni jočejo. Moje stopi-

nje niso več samo moje. Pohodila so jih stopala težka, kot konec. Bojim se korakov. Raje sem sama s svojo samoto. Samota boli, a ne prinese sprememb. Koraki pa se lepijo name. Odzvanjajo globoko v meni. Tečem. Spremlja me hlipanje trav in slutnja vetra. Ne slišim več stopinj. Toda to ni olajšanje, ampak praznina. Spet sem izgubila del sebe. Bolečino zagrnejo drevesa. Na vlažna tla pade kaplja olajšanja. Spet lahko upam. Spoznanje pa se spremeni v upanje - že z rojstvom obsojeno na smrt. (Rada bi bila ptica). Čar trenutka je uničen. Veje se spreminjajo v ogromne roke. Skrčeni prsti segajo proti meni. Tipam v zadnjih sledih obstajanja. Pot v odhajanje pretrga svetel žarek. Iztrgam se prividu.

Stopinje se približajo svojemu cilju. Morda bodo dosegle igro vedro novih iskanj - življenje. Mojo svetlobo. Za koliko trenutkov?

Lidija Gačnik, 2.e

HREPENENJE

Strmela je skozi šipo, sivo od umazanije. Mimo nje so bežala polja, hribi, hiše. V neki kotanji je uzrla krpo snega. To jo je poneslo med spomine...

Ni bilo še tako daleč od tistega večera, ko je odtavala na hrib, prekrit s snegom. Luči so skozi okna metale blede svetlobo. Vse naselje je bilo preprédeno z njo in mrakom. Obrnila se je proč in krenila dalje. Sredi bele planjave so rasla osamela grmičevja. Tam, na robu obzorja, kjer se je tema zlila z robom snežnih dalj, je stala skupina smrek. Veje so se upogibale pod belo težo. Izpod neba so se pričele spuščati snežinke. Sedale so ji na lase, se za hip ustavile na obrazu, se pomešale med ostale. Stegnila je roko in jih

nekaj prestregla. Predno so se stopile, je občutila njihov rahel dotik. Spustila se je v kotanjo, sneg se ji je globoko udril pod nogami. Njegovo mehko je čutila do kolen. Ozrla se je. Hrib ji je zakril pogled na naselje. V sebi je začutila tesnobo. Vedela je, da so bloki takoj za hribom, a se je počutila, kot bi zašla na konec sveta in ostala sama v sivkastem snegu z redkim grmovjem tu in tam. Plašila jo je misel samote, stekla je, ne da bi izbrala smer. Plast snega je bila globlja. Videla je drobne sledi pred seboj, spet je hitreje stopila, padla, se pobrala in znova pohitela. V dolino je šlo hitreje. Smehljala se je. Ko je ponovno padla, je obležala. Grebla je s prsti po snegu, se tesno prižela v belo odejo. Hlad ji je objel telo. V sebi je čutila skrito čustvo.

Če bi tedaj planilo na dan, bi se mu uprla z vso silo, z vso močjo. Toda tedaj se je potajilo. Prišlo je pozneje, nežno, lahno in jo osvojilo.

Bilo je podobno milim zvokom skladbe. Čutila je prve tone, ki so ji zdrseli preko obraza, se ustavili na sencih, eden na odprtih ustnah. Naslednji so se spletli v venec, ki se ji je ovil okoli vratu, jo božal. Srce ji je vztrepetalo, nekaj opojnega, sladkega se je naselilo vanj. To je nosila v sebi. Sonce je z žarki spodbudilo omamnost vsega. Snega ni bilo več. Zemlja pod njenimi nogami je bila vlažna, mehka. Rjava trava, sončni žarki, ki so jo lovili med prebujajočimi se bilkami, vonj po strohnelem, vlažnem listju, prvih zvončkih. Vse je bilo prepojeno s tem njenim čustvom. Vedela je njegovo ime. Bala se ga je, čutila je njegovo moč. Tedaj je že spoznala, da se mu ne bo mogla upreti. Zdaj se je vračala. Srce ji je utripalo. Bila je srečna. Celo umazanija šip ji ni mogla zabrisati čara rjavih polj, travnikov in ubiti toplote žarkov. Vračala se je, hrepenenje jo je vodilo, slutila je na koncu razočaranje, pa ga je potisnila čisto v kot srca.

Če bi se dalo, bi ga najbrž izbrisala in se prepustila lepoti pričakovanja.

Andreja Pleničar, 1.a

Ko si dopoveduješ,
da sploh ni ničesar,
da sploh ni nikogar,
ko gledaš v tla in skrivaš oči
pred lastno senco,
pred senco tistega, česar ne vidiš,
česar ne poznaš več,
pred senco tega, kar si nekoč hotel imeti,
kar hočeš imeti,
takrat mora priti nekdo in ti povedati,
da jočeš.

Jelka Lešnjak, 2.a

TEK

Najbrž morajo biti že utrujeni, kajti za seboj ne vidi še nobene glave s kadečim gobcem z iztegnjenim, tresočim se jezikom. Tudi tuljenje je umolknilo. Čudno, da tega ni takoj zaznala! Morda zaradi utrujenosti, ki jo vleče že vseskozi nekam navzdol, kjer naj bi bilo lepše. Skuša jo odgnati, le da ta trmasto vztraja, kot bi bila pripeta na njej.

Nekaj ji spet prebode otopele možgane, nekaj znanega, kar ji vsakokrat prizadene rezko bolečino, ki nosi v sebi prebujenje iz otopelosti in do katere (kljub boleznim, ki jo povzročajo) vendarle čuti določeno hvaležnost. Z novo močjo se

požene naprej in po slehernem vlaknu utrujenega telesa bije misel na rešitev. Ozre se po čudni, pa vendar njej na veke znani pokrajini, ki jo obdaja in se širi v neskončnost. Spomni se, da ne sme gledati okoli sebe, kajti že sam pogled na siva tla (ki močno spominjajo na pepel, samo da v njih zaman išče tiste domačnosti, ki je v pepelu) in na gole pošasti, posivele od pepela, z obliko grobo oblikovanega drevesa, budijo v njej grozo in dvom o uspehu njenega iskanja, njenega teka.

Mraz ji gre po telesu, kljub migetajoči vročini, ki izhaja iz pepelu podobnih tal in ji jemlje vid. Najbrž še vedno teče, kajti čuti, da se nekje za njo dviguje prah, ki se potem spet leno lepi na tla. Teče, že ure in ure, in ne čuti ne žeje ne lakote, le to prekleto utrujenost (giblje se le še zaradi tistega nekaj, kar ji prebada od časa do časa otopele možgane) in strah, neskončno velik in trepetajoč strah pred njimi, ki jih čuti nedaleč za seboj. Kaj vendar hočejo od nje, jo menda že stotič prešine. Skuša (medtem dela še vedno iste mehanične kretnje, ki sestavljajo na pogled nemočnemu, brezupnemu begu podoben tek) si spet ustvariti podobo preganjalcev: nedvomno so to zveri, pomisli, samo ne more jih natančneje opredeliti. Skozi ves ta prah je razločila samo črne gobce z ven štrlečimi jeziki in žarečemu oglju podobne oči. Kakih deset jih mora biti. Pa kako grozno tulijo, kot volkovi.

Nenadoma spet zasliši, čeprav bolj oddaljeno, a vseeno grozeče močno tuljenje. Oni so! Zmegli se ji pred očmi in spet jo začne vabiti neka osladna sila proti tlom. Ne sme! Mora iskati, še ima nekaj moči, še lahko, mooraaa!

Upor, ki jo prevzame, ji prilije kanček bistrosti in za hip se ji zazdi, da za njo ni nikakršnih zveri, da ne teče po neki sivini, mirni in prašni od stoletne tišine in mrtvosti (razen nje in tistih zveri in migetajoče vročine se nič ne giblje). Toda tuljenje se spet razločno sliši in z grozo

ugotovi, da se ji čedalje bolj približuje. Skuša teči hitreje, a ne more, nima moči. Boji se ozreti (ker noče videti potankosti, ki ji bodo morda dale končno določenost). Že so ji tik za petami in zategli glasovi, ki prihajajo iz njih, ji predirajo otopela ušesa in rušijo monotonost udarcev stopal v prah. Zdaj zdaj bo tuljenje prenehalo in obdal jo bo trop zveri, izmučeno, nemočno, PREMAGANO. Njen tek (ki mu že ne ve začetka) bo brezuspešen, vse njeno upanje, tako močno, bo pokopano. Nekje vendar mora biti tisti človek! Misel na njegov obstoj jo vleče iz omamne vdaje.

(Menda je tekla hitreje, kajti glasovi so se spet za spoznanje oddaljili).

Da, nekje mora biti tisti človek, s čustvi, s toplino, ki seva iz njega in mu daje moč, da je največji nad vso to mrtvo in prašno sivino, preko katere se ona prebija. Samo On jo more rešiti zveri, hlepečih po njeni vdaji. Toda koliko časa še bo morala teči; bo zmogla, ali se bo zrušila tik pred ciljem?

Sedaj, ko so zveri sorazmerno daleč za njo, spet zaznava okoli sebe mrtva drevesa, za katere je prepričana, da, če bi se jih dotaknila s prstom, bi se v trenutku sesula v prah. Prav tako bi se najbrž tudi ona spremenila v prah, če bi se vdala vztrajno vabeči onani (kajti zdi se ji, da že neznanško dolgo teče). Kupček novega prahu bi padel v neskončno morje prahu.

Nenadoma jo prešine nekaj novega, neko novo, neznano spoznanje: Kaj če je tisti toliko časa iskani Človek prav v takem položaju kot ona), kaj če prav tako teče pred preganjalci in išče - prav njo? Torej je v njej sami ali v človeku, ki ga išče, neka nepopolnost, necelota, ki bi bila dosežena le z združitvijo obeh!?

Z novo silo se zažene v čudno sivo puščavo, ki pa se ji nenadoma ne zdi več tako zelo prašna in siva. Udje ji postajajo vse lažji, utrujenost izginja z vsakim novim trenutkom. Vso jo prevzame bližina nečesa velikega. Ozre se v nebo: prej sivo in mrtvo se začne svetliti, da jo oči, ki so bile vajene večnega mraka, zaskelijo. (Tuljenje v ozadju onemi). Nasproti ji prihaja človek, umazan, siv od neskončnega teka po prašni ravnini. Oba sta si podobna v srečni utrujenosti...

Veličastno stojita sredi zelenja. Zmagoslavno, tokrat brez strahu se osreta po svojih zasledovalcih. Nedaleč stran stojita kupčka prahu, sedaj nepomembna, ubita.

Začetek novega življenja.

Ivanka Kužnik, 4.d

SODOBNI ČAS

Hodim po mestu
in opazujem ljudi;
nihče se ne ozira,
vse nekam v neznano beži.

Vidim obraz,
sto in tisoč in več jih je.

Vse hiti, hiti.

In ko te nekdo le pozdravi,
zamre krik samote v daljavi...

Morda pa le nisi odveč,
pomisliš,

in kakor tistih tisoč in več
se ne oziraš kot prej;

...le tok življenja te nosi z njimi
naprej, naprej...

Maja Klemenc, 4.a

NEKAJTRENUŠNI PREMİK

Lastni nasmeh me je zopet premaknil za nekaj metrov nazaj. Toda samo v mislih, nikoli si ne bi želela tudi telesno zapustiti sedanje točke upanja, da bom lahko naredila dolge kilometre. In to naprej. Premikam v sebi metre na ustaljeno točko s telesom in nazaj v duhu. Bojim se, ker bo skok nazaj lahko boleč. Praska več ali manj. Toda ni vse tako trdo, kakor zveni.

Selitev na travnik z rožami in travo, med seboj tako podobnimi, a vseeno skrivnostnimi. Oči polne hlastanja po drobni pojavi, ki bi odgovorila na vse brezmejne zakaj. Nežno premikanje prepletelih rož, ker rože so krhke. Bojazen, da ne bom s svojimi ogromnimi človeškimi rokami pretrgala vezi med listom in rastlino. Iskajoč pogled, ki se sklanja in misli, da bo na naslednji strani tisto, kar išče. Rahla razočaranost, ker je prazna; toda zopet nov zagon, saj ima roža veliko listov in travnik veliko rož in svet veliko travnikov. Uvela roža, ki jo brez občutkov zapustim, ker je prazna, ostane na svojem mestu, toda jaz letim naprej. In zopet trepetajoči roki, veliki tujki, iščeta izgubljeno.

(Nikoli se nisem vprašala, kako morem biti taka do lepot narave, toda vedno sem zatrjevala, da ljubim rože. Tudi tega ne vem, zakaj in kako sem mislila naprej, ko sem vedno globlje lezla nazaj).

Naprej, od stvari do stvari, od rastline do rastline v trdni veri, da bom pri naslednji našla izgubljeno. (Kljub velikim razočaranjem, ki sem jih nekoč spojila skupaj, sem imela moč, ki ni bila moč, bila je življenje).

Trden padec baloņa na mizo, ko sem začutila tudi telo. Golo usmiljenje do stvora na stolu in tolaženje toplih živalic,

ki so tekle med prsti na les.

Tako je bilo enkrat, dvakrat, ne vem več, kolikokrat vse skupaj. Bilo je do srečanja z lužo. Tudi v njej sem iskala izgubljeno bitje, ki bi odgovorilo na vsa vprašanja. Pretresla me je tista slika, bil je sladek stres. Vseskozi sem iskala drobno pojavo, ki je bila jaz, iskala sem človeka in našla sebe. Iskala sem stvari na mestih, kjer jih nikoli ni bilo in se tudi niso mogle izgubiti.

Lasten nasmeh, ki je lahek, saj vem, da sem iskala vsenacokrog; samo sebe, ki sem si bila najbliže in edini cilj, pa sem prezrla.

Suzana Gutman, 3.f

RAZPOTJA

Krožnik se je raztreščil na podu in zaropotalo je rezko in oglušujoče. Sosednjo sobo je napolnil otroški jok.

Sedel je pri mizi s krvavimi očmi in strmел v ženo in vedel le to, da sovraži. Tako sta stala v tem hipu dva sovražnika in tujca drug drugemu nasproti. Jeza je bruhala iz obeh. Svinja pijana, je rekla ona. Gnoj, je dobila v odgovor. Iz sobe pa je strmelo vanju par svetlih, prestrašenih otroških oči. Oči, ki so bile tisti hip same in pozabljene. Oči, ki so bile tisti hip mokre od strahu in tesnobe. Pozvonilo je. Mati je pogledala skozi linico na hodnik in zagledala prijatelje. Minuto kasneje jih je sprejela na vratih srečna, nasmejana, z izrazom zadovoljne zakonske žene z zastrtim pogledom. Če bi ga takrat kdo odstrl, bi našel za njim bedo in stud nad vlogo, ki jo mora ta hip igrati. Smeh se je razlegal, kozarci so peli, švigali dovtipi, njej pa je šlo na bruhanje...

Končno so se vrata zaprla in zavladata je močna, a olajšujoča tišina. Šla je in je legla in se pokrila čez glavo, da bi pozabila.

Gledala je na ulico, ko ji je bilo sedemnajst let, in je ni videla. Ker je jokala. Ker je poslušala teden za tednom psovke in kletve in hude besede. Čeprav niso veljale njej. In ravno zato. Tesnoba je bila v njej in bridkost jo je stiskala z vseh strani. Najraje bi šla in poklicala čisto tuje ljudi, ker je vedela, da bi bil tedaj vsaj na videz mir v hiši. A nič takega ni storila. Sedela je pri oknu in skozi mokro zaveso solza zrla v neko sivo megleno popoldne. Počasi se je oblekla in odstavala. Ničče je ni pogrešil. Šla je iskat tolažbe. Našla jo je v njegovem objemu.

Krožnik se je raztreščil na podu in hrup je oglušujoče segel do kosti. Bila je jezna, ne, besna in do solz užaljena, ker je spoznala, kako se njeno življenje obrača ravno v tisto smer, proti kateri se je upirala z vsemi močmi. Da. Tudi ona je lagala, tudi ona se je pretvarjala. Tudi ona je živela dvojno življenje, čeprav je mrzila dvoličnost.

Skušala se je pomiriti. Obrnila se je. Tedaj je zagledala krvave oči, ki so se svetile iz mraka. Oči človeka, ki ga je bila ljubila kot nič na svetu. In preteklost, neka davna preteklost se je obnovila. Pozvonilo je kot takrat pred toliko leti. Nagonsko se je zdrznila in napravila korak proti vratom. Odprla jih je z nasmehom, z obrazom svoje matere - zadovoljne žene. Ko se je tedaj napol obrnila, je spet ujela krvave oči v mraku. In slika je vstala pred njo. Slika natanko takih krvavih, zalitih oči, ki se bliskajo od besa. Nekje v svoji

podzavesti je začutila par živih objokanih otroških očk. Začutila je tudi svoj beg v prostost pred toliko leti, svoj beg v varnost, ki jo je bila takrat našla v tistih, prav tistih očeh, ki se zdaj tako izzivalno obešajo nanjo iz mraka. Takrat je spoznala, da si bo tokrat to prostost morala sama izboriti. Sebi in otroku, ki prestrašen sedi v sobi in strmi vanjo z velikimi očmi.

Zaprla je vrata, pred nosom jim je zaprla vrata. Naj vidijo, da je slabe volje. Šla je in je legla in se pokrila čez glavo in je poslala k vragu ves prekleti svet.

Marija Trunkelj, 3.a

APEL

Ljudje, pomagajte.
Izgubil se je človek.
Tava
med izgubljenimi sencami.
Išče svetlobo
v pozabljenih sanjah.
Umira
med zaprašenimi iluzijami.

Odhajate, ljudje.
Človek pa se potaplja
v močvirje
neizpolnjenih pričakovanj.
Izteza roke
Za mrtvim soncem.

Svet ljudi se spreminja
v svet izgubljenih senc.

SEM

bilka na razpotju iskanj
slutnja dotika tvojih rok
praznina deževnih popoldnevov
kaplja iskalka
izgubljeni žarek svetlobe
neizpolnjeno pričakovanje .

Lidija Gačnik, 2.e

SLOVO

Pozdravljena, draga moja. Zapuščam te. Dolgo sva bila neločljiva prijateljca, se včasih sprla, a ne prehudo, se spet pobotala in živela dalje, bolj jaz s teboj kot ti z menoj. Spominjam se še najinega prvega srečanja in vtisa neosvojljivosti, ki si ga pustila v meni. Takrat si nisem mislil, da mi boš toliko pomenila, da bo s teboj za nekaj časa povezan velik del mojega življenja in delovanja. V kako hudi zmoti sem bil. Že kmalu po najinem seznanjenju sem spoznal, da se tvojim miškom ne bom mogel upirati, kajti tudi jaz sem le močno čustvojoč človek. S svojimi čari in nepojmljivo skrivnostjo si me vsega prevzela in tvoje želje so postale zame ukazi, tvoji ukazi zame zakoni. Bil sem kot otrok, ki hoče doseči igračo na zgornji polici, ko sem se hotel izenačiti s teboj. Toda bila si visoko nad menoj, nedostopno odkrita, zvedavo zastrta s tančicami vseh barv. Otrok zraste in doseže željeni cilj takrat, ko mu igrača že ničesar več ne pomeni. Rasel sem tudi jaz in upal, da ti bom enak, še predno se mi boš za vedno udtujila. Ostal sem razočaran, kot odraslo dete.

Vendarle pa so bili dnevi s teboj lepi, mnogi nepozabni, mi-

nevali so hitreje kot ure in cilj najine skupne poti se je vse prehitro približal. Ta pot ni bila ravna in mehko tlakovana, na njej je bilo vse polno zaprek, ki jih ni bilo moč obiti. Ne bom trdil, da sem moral na zaprekañ vedno sam utirati pot naprej in ti pri tem podati roko za oporo, mislim pa, da si ti s svojimi občasnimi muhami še podaljševala razdaljo do cilja. A spomin vedno ohranja le lepe trenutke, ki naredijo življenje veselo in srečno, zato bodo tudi v naju ostala zapisana le najlepša in najsrečnejša skupna doživetja.

Draga moja, trajno slovo od prijatelja je vedno najtežje, še posebno, če te z njim veže veliko več kot podobnost v mislih. Naju je vezala čvrsta vez medsebojne odvisnosti, spoštovanja, skupnega čustvovanja in dela. To vez sedaj grobo prekinjava, v naju pa bo ostala trajna sled nekega skupnega prizadevanja.

Najini usodi se ne bosta nikoli več srečali na isti poti, zato pozdravljena sedaj za vedno, draga moja GIMNAZIJA.

Bojan Mikec, 4.c

NAŠEL SEM KOŠČEK LEPOTE

Lepota. Nikomur razložljiva in nikomur dosegljiva, pa vendar vsak človek hrepeni, da bi je v svojem življenju zaužil vsaj košček. Iščemo jo povsod: v umetninah, v ljubezni, v delu. Vseeno je nikoli do konca ne spoznamo. Ko mislimo, da smo jo odkrili, se nam kakor riba izmuzne iz rok in iskanje je treba začeti znova.

Kje naj jo iščemo? Vsak človek jo išče na svoj lastni način. Človek, ki jo išče celo življenje in svoja odkritja o njej da na voljo vsemu človeštvu, pa je umetnik.

Njihova dela, umetnine, so izraz lepote. Našli so jo v ljudeh in njihovem mišljenju, delu. Spoznali so, da je treba vse to le opisati, narisati, uglasbiti. Tega pa ni sposoben vsak. Korenito mora spoznati življenje. Na lastni koži mora občutiti revščino, pomanjkanje. kajti le tako lahko bolje opiše vse radosti, ki jih prinaša bivanje na zemlji.

Lepota pa ni le v lepih, veselih stvareh. Povsod jo najdemo, kajti tudi najbolj pretresljiv opis smrti, slika najstrašnejše revščine je lahko umetnina. Če bi morda uspeli videti, slišati, prebrati in razumeti vse umetnine, kar jih je človeštvo ustvarilo v tisočletjih svojega obstoja, bi morda dobili približno sliko ideala, h kateremu težimo. To pa je žal nemogoče. Čas je uničil dela in nas tako drži v pasti, iz katere ne moremo.

Če znamo v umetninah zares uživati, je dovolj tudi najkrajša zgodba, skladba, da se duhovno obogatimo. Če premišljam o eni sami skladbi, jo lahko zaigram stokrat, pa mi ne bo niti enkrat samkrat postalo dolgčas. Nasprotno: ob vsakem ponovnem igranju se strast do skladbe povečuje. Zdi se mi, kot da bi plezal na goro in z vsakim korakom opažal, da je gora čedalje višje. Večkrat se me polasti pravi opub, ker vem, da vrha ne bom dosegel. Vendar omagati ne smem. Vsak korak je dragocen in vsak meter poti pomeni bližanje spoznanju lepote. Ko gora raste, si hočem vsaj približno naslikati, kaj naj bi bilo na vrhu. Tega pa ne bi mogel, če ne bi naredil prvega koraka.

Vem, da sem le eden nešteti ljudi na zemlji, pika na brezkončni črti. Življenje je kratko. V svojem življenju zato nočem vreči proč niti trenutka. Odkrival bom lepoto. Vem pa, da je odkritje nemogoče. Čeprav se samemu sebi zdim kot pes, ki lovi svoj rep, ne bom obupal. Človek sem in neznana sila me vleče v to jalovo početje.

LAHKO BI BILO TUDI RES

Pomilujem vse tiste, ki so se rodili 5 let za nami, kajti njim šola ne bo nudila prav ničesar več. Obeta se jim konkretna in temeljita šolska reforma, ki ne bo pretresla le generacijo, ki uči, temveč tudi generacije, ki se učijo. Po novem učnem načrtu, ki pa je še v fazi snovanja idejnega zasnutka, bodo vsi učenci, ki se bodo 5 let prekasno usmerili v izobraževanje, prikrajšani za maturantski izlet, maturantski ples in maturo, torej za vse tisto, za kar smo mi štiri leta vztrajno in zavzeto hodili k pouku in odgovarjali na vprašanja.

Predvsem je škoda, da bo odpadel tudi maturantski izlet, ki je, gledano s stališča udeležencev, najpomembnejše dogajanje v letih šolanja. Mogoče malo smešno, a je le res, da se na izlet razred pripravlja skoraj tri leta in zanj porabi dobro polovico mladinskih ur. Naposled so vsa mnenja za in proti usklajena, pot načrtana, žiro račun izpraznjen in sošolci na poti. Veselo razpoloženi glasovi ubirajo prave narodne pesmi.

"Joj, pozabila sem osebno!" pravi obupan glas v sredini avtobusa. "Ja madonca, ženske, kaj vam nisem povedal, da vas brez razpoznavnega znaka ne bodo pustili v hotel A kategorije?"

Kaj zdaj? Obrniti avtobus ne bi bilo vredno, saj smo že na pol poti. Končno se dogovorimo, kako bomo receptorja potegnili za nos in ga prepričali, da je Maja še mladoletna in torej ne potrebuje dokaza osebnosti.

Ura kaže nekaj čez tretjo popoldne, ko se ustavimo pred modernim turističnim objektom, ki ga pošteno najedajo čeljusti morja in časa. Prijazni receptor nas pusti na milost in nemilost radovednim očem že vseljenim gostom, ki se čudijo gori

prtljage sredi prostorne avle. Končno se mu le zazdi potrebno, da nam razdeli ključe sob ter kot prometnik v križišču nakaže smer našega iskanja: "Tu idite pravo, pa onda lijevo tri sprata gore, blok B. Imate sobe u I., II. i III. katu. Lako ih možete naći."

Po večerji se odločimo za ples v restavraciji, a nekateri odidejo v disco, drugi v pivnico, tretji na sprehod, četrti pa celo zaspijo. Naš izlet se torej dobro začinja.

Zjutraj me zbudi divje bobnanje po vratih. Ko jih odprem, ni na hodniku nikogar, le iz sosednje sobe se sliši žensko vreščanje. Vrnem milo za drago, tedaj pa se vrata sunkovito odpro in predme stopi brkat košarkarski tip, pripravljen za roko-borbo. Za njim v sobi opazim neke tuje hihitajoče se ženske obraze. Le ponižno opravičilo me reši stoođstotnih bolečin. Prvi dan preživimo v kvartanju, se poskušamo zabavati v bazenu in v največji sobi pozno v noč poslušamo hrup iz magnetofona. Proti jutru nas zmoti receptor, ki zahteva mir in tišino. Seveda mi nismo ničesar krivi in naj gre v sosednjo sobo.

Naslednjega dne se Vika in Miča na smrt spreta. Vika trdi, da je Miša trdila nekaj o Viki, kar ni res. Miša pa očita Viki, da ji ta vedno kaj podtika. Posredovati mora skoraj cel razred, da se sprti strani le pomirita. Dokončna sprava pa ni možna. Tudi Simon gre že vsem na jetra z neprestanim opozarjanjem in svojim forsiranjem kot vodja izleta. Povsod hoče imeti svoj nos in glavno besedo in pravim mu, naj se gre solit, če bo še naprej tečnaril. Sicer pa spet cel dan zabijemo v kopanju in kvartanju. Predvsem fantje. Sonja in Bojana sta se zaprli v sobo in se učita, Robi meditira, nekaj pa nas odide na sprehod ob obali. Mrzla burja, ki sredi zime najbolj pritisne, nas premrazi do kosti. Zvečer se dekleta razdelijo na Vikino in Mišino sobo, ju tolažijo in kujejo

maščevanje. Fantje v restavraciji srkamo Coca Colo z dodatkom in se oziramo za srednješolkami iz Beograda. Tretjega dne pride le nekaj deklet na zajtrk. Ker se izza oblakov pokaže sonce, se odločimo za skupen sprehod po okolici. Iz zaklenjenih sob poskušamo izbežati zamudnike. Na številki 103, kjer sta bili Sonja in Bojana, se nihče ne oglasi. Številka 107 nas pošlje neponovljivo kam, številka 115 pa je še zaspana in bo spala. Saj ni čudno, ko pa je norela celo noč od sobe do sobe. Boris in Robi bosta poskušala z novo vrsto joge. Načrt torej propade in ostali se vržemo v kvartanje, ki vsem že rahlo presede. Za spremembo obiščemo hotelski trim kabinet, v katerega moramo vložiti dodatna sredstva in lastno energijo. Po večernem plesu poskušamo zabavo nadaljevati v sobah, a nam receptor nikakor noče dati miru.

Četrtega dne je situacija na vrelišču. Polovica si vse najslabše misli o drugi polovici in obratno, kajti spoznali smo se bolj s človeške plati. Resda večina preko opravljanj, pa to sploh ni pomembno. Pričnemo misliti na odhod domov in vsak zase poskuša urediti svoje vtise. Moje končno spoznanje: s financami na ničli, z živci pri koncu, telesno utrujen in psihično zbit. Ko bi bil dama v srednjih letih, bi tožil za migreno. Z zadnjimi partijami kart poskušamo pregnati ubijajoči dolgčas.

Ko se naslednjega dne po kosilu znajdemo v avtobusu, naši obrazi žarijo od zadovoljstva. "Takega izleta pa še ne!" vzklikne Barbara, ki je vse dni porabila za iskanje novih znancev iz cele Jugoslavije.

Četrtošolec

EKONOMSKI IN MORALNI PROPAD KREFLOV

(Po predstavi v ljubljanski Drami)

Ivan Potrč je v svoji dramski trilogiji o Kreflih uresničil umetniški program kmečke drame. Razkril je huda socialna nasprotja in izkoriščanje na vasi. Jasno je pokazal na krivice, ki so vzrok materialnega in moralnega propada. Predvsem v Kreflovi kmetiji je umetniško izoblikoval ljudi, ki so z globokimi in čvrstimi koreninami priklenjeni na zemljo.

Glavni junak dramskega dogajanja Jura Kreffl je izoblikovan v celoti, polno. Z njegovo usodo je pisatelj izpovedal umetniško resnico o našem kmetu v dobi gospodarske krize. Resnica Kreflov se glasi: braniti svojo zemljo proti vsem z vsemi sredstvi. Tako jo v Kreflovi kmetiji branijo pred gospodarsko krizo in oblastjo, pa tudi pred lastnimi ljudmi, posebej pred sinom Ivanom. Pred njim kot pred revolucionarjem jih ni strah, le ogorčeni so nad njim, ker krši njihova ustaljena pravila in odnose.

Drama je spopad dveh generacij: stare gruntarske, kjer se mora vse podrediti materialnim koristim, in mlade, ki je zagledana v visoke družbene ideale. Ti dve generaciji se spoprime-ta v Kreflovi družini, ki jo ob grožnji gospodarskega poloma že razjeda trdna odločnost obeh rodov, da bosta živela po lastnih načelih. Med slikovitimi liki izstopa Jura Kreffl, v staro mogočnost zaverovani gruntar, ki vidi v sinu Ivanu z ugodno ženitvijo izhod iz propadanja. Vendar zadnjo nitko, na kateri je visela razpadajoča Kreflova kmetija, je pretrgal on - Ivan. Povedal je, kako so se Krefli povzpeli do grunta, in izkričal v ugašajoči dan vso zločinsko naravo Kreflov. Pove, da Kreflov ne bosta rešila ne babičina smrt ne njen grunt in ne Matjašičeva smrt in njegova koč. S tem pa je bila Ivanova življenjska pot končana.

Potrčeva Kreflova kmetija je drama o življenju siromašnih viničarjev in bogatih kmetov. Drama je obtožba in živo pričevanje razmer pred drugo svetovno vojno. Je prikaz ljudi, ki so živali in delali na istih njivah, želi ista polja, sekali iste gozdove - v vsem so si bili podobni, razen v lastnini. To je ugonobilo Krefle, da so brez uma uničevali vse, kar jim je stopilo na pot (V tem pogledu je v Kreflovi kmetiji čutiti dokaj močan vpliv Cankarjevega Kralja na Betajnovi).

Tako so mislili vsi Krefli sveta. In zato pravi Potrč: "Kadar nastopi tisti trenutek, ko je ljudem smrt ljubša in bližja kot življenje, takrat mora priti do bistvenih sprememb!"

In te spremembe je Potrč nakazal v drami Lacko in Krefli in v Kreflih.

Darja Virant, 2.c

RAZGOVOR Z USTVARJALCI FILMA "TO SO GADI"

V tednu slovenskega filma, ki je bil v Novem mestu od 20. do 25. februarja letos, smo imeli priložnost videti lepo bečo starejših in čisto novih domačih filmov. Med njimi je bil tudi film Jožeta Bevca To so gadi, ena redkih slovenskih filmskih komedij. Pri kritikih ta film ni bil deležen ugodnih ocen, zato pa je postal eden najbolj gledanih slovenskih filmov, kar prav gotovo pomeni, da gledalci potrebujemo tudi preproste komične zgodbe, ob katerih se lahko nasmejimo in sprostim, ne da bi bilo pri tem v filmu treba iskati globljih sporočil, na drugi strani pa to pomeni, da Slovenci nismo brez smisla za humor.

Po ogledu Gadov v Novem mestu smo imeli priložnost seznaniti se z glavnimi ustvarjalci filma - režiserjem Jožetom Bevčem, igralcema Milo Kačičevo in Bertom Sotlarjem ter s scenografom ing. Nikom Matulom.

Režiserja Bevca smo prej poznali predvsem po zelo uspelih kratkih komičnih filmih o občanu Urbanu in drugih, ki smo jih gledali na malih zaslonih, zato smo ga vprašali, kako je prišlo do realizacije Gadov.

"Že dalj časa sem imel napisanih več zgodb o življenju neke družine in nameraval sem posneti nadaljevanko. Nazadnje pa je prišlo do tega, da sem zgodbo združil v celoto in nastal je film o "gadih"."

"Kako to, tov. Bevč, da se navadno lotevate komičnih filmov? Vam je humor že prirojen, ali je to kaj drugega?"

"Po naravi sploh nisem komičen, prej bi rekel, da življenje sprejemam bolj s tiste resnejše strani. Vendar ima vsak človek v sebi nekaj nasprotnega lastnemu jazu in pri meni je to veselje do filmske satire. S komedijo izražam tisto, kar sam največkrat boleče občutim."

Na vprašanje, ali bomo kmalu videli še kakšno novo komedijo, pa je režiser odgovoril:

"To seveda ni odvisno od mene, ampak v največji meri od programskega koncepta slovenske filmske proizvodnje. Slovenski film mora zajemati najrazličnejša področja, teme in žanre, tako filmska programska politika ne sme težiti le za tem, da bi filmi samo zabavali gledalce. Nuditi jim mora tudi resnejše in bolj problemsko zastavljene filme. Glavni vzrok, da ne moremo posneti vseh filmov, za katere so predloženi scenariji, pa je seveda denar, ki ga je premalo, da bi lahko uresničili vse filmske načrte."

Tovarišu Bevcu smo zaželeli, da ta film ne bi bil njegov zadnji, s katerim bi spravljal gledalce v dobro voljo.

Igralko Milo Kačičevo poznamo predvsem po njenih komičnih vlogah v številnih filmih in odrskih delih. Povedala je, da resne vloge dobi le poredko, kljub temu da se jih ne brani.

"Mnogo nepozabnih likov ste v svojem bogatem umetniškem delovanju že ustvarili. Vam je mogoče kakšna vloga ostala posebno pri srcu?"

"Ker mi pač ni bilo dano, da bi odigrala Shakespearovo Julijo, ki je nekakšen skrit sen vsake mlade igralke, sem se sprijaznila z dejstvom, da mi bolj ležijo komične vloge. Zato pa so te pogosto še težje in občutljivejše od drugih in igralec mora vanje vložiti ves svoj talent, znanje in predvsem trdo delo. Vsaka vloga tako ostane po nečem nepozabna in težko je govoriti o tem, katera se močneje in trajneje vtisne v spomin."

Popolnoma drugačna pa je Mila Kačičeva kot pesnica.

"Pesnica sem postala, ko sem srečala človeka, ki je spremenil moje dotedanje življenje in mi dal novih življenjskih moči in idej. Vsak človek ima neki ventil, skozi katerega izraža svoja notranja občutja in doživetja. Nekateri to izražajo z glasbo, drugi s slikanjem, jaz pišem pesmi..."

Na našo prošnjo nam je Mila Kačičeva prebrala nekaj pesmi iz svoje zadnje zbirke in še nekaj neobjavljenih pesmi. V njeni poeziji se prepleta življenjska izkušnost z globoko čustvenostjo resnično velike umetnice. Pesmi so pisane v lepem jeziku, razumljive in izredno sugestivne.

"Ob kakšnih priložnostih pišete pesmi?"

"Pesmi nastajajo kjerkoli in kadarkoli. Povsod imam s seboj majhen notes in svinčnik, kajti ideje dobi človek prav ne-

pričakovano. Vsako si zapišem, že naslednji trenutek jo namreč lahko pozabim in izgubljena bo za vedno. Včasih ponoči, na potovanju, doma, ob delu, v veseli družbi, skratka, kjerkoli."

Bert Sotlar je novomeškim gledalcem že dobro znan. Spominjamo se ga iz številnih filmov, po predstavi filma Štiri dni do smrti pa smo ga поблиže spoznali tudi med pogovorom v dvorani. Misli Mile Kačičeve so ga spodbudile, da je tudi on povedal svoje mnenje o umetniškem ustvarjanju.

"Zavidam umetnikom, ki lahko ustvarjajo na osnovi svojih čustev, delajo tisto, kar čutijo. Igralec največkrat nima te priložnosti. Vloge na primer, ki jih igram, nimajo nikakršne zveze z mojim življenjem in nanje vplivam lahko le s svojim trenutnim razpoloženjem. Spreminjati se moram iz vloge v vlogo. Prav zato je igralski poklic zelo težak, a hkrati najlepši poklic na svetu, saj je igralec lahko vse. V njem lahko uspe le tisti, ki ga neizmerno ljubi in zna trdo delati. Težava je seveda v tem, če nisi talentiran, kajti talent je v našem poklicu najodločilnejši. Vsak igralec ima pri igranju svoje značilnosti, svoje slabe in dobre dneve in le redki so igralci, ki jim uspe, da ne pokažejo svojega razpoloženja pri vlogi, ki jo oblikujejo. Še posebej se pri igranju pozna, če režiserjev koncept ne ustreza igralcu in igra ta brez volje, z odporom ali pa prihaja v konflikte z režiserjem. Film je kolektivno delo in pri tem delu je potrebna popolna harmonija vseh sodelavcev. Če je ni, to gledalec opazi."

Redko imamo priložnost, da se na srečanjih s filmskimi ustvarjalci spoznamo tudi s tistimi, ki ne stoje pred kamero ali za njo, a je njihova vloga prav tako pomembna in opazna. Mi smo imeli priložnost pogovarjati se s scenografom ing. Nikom Matulom, ki je postavljajl sceno za veliko domačih filmov in je tako lahko povedal velikó zanimivega o svojem delu.

"Scenograf se pri svojem delu srečuje z najrazličnejšimi težavami, do katerih pride predvsem zato, ker scenarist in režiser zahtevata od njega včasih prav nemogoče stvari. Če delam v gledališču, je teh težav manj. Pri filmu je drugače. Vendar pa sam raje delam pri filmu kot v teatru, ker je tu delo veliko bolj raznovrstno, zanj je potrebno predvsem več iznajdljivosti ter znanja z najrazličnejših drugih področij. Za scenografa ni dovolj, da je samo likovni umetnik. Seznanjen mora biti z najrazličnejšimi dosežki in problemi, ki se tičejo gradbeništva in arhitekture, pogosto mora biti sam vsestranski gradbeni mojster, ekonomist in še in še, če hoče ugoditi najrazličnejšim zahtevam pri postavljanju scene. Pri svojem delu potrebuje pomoč velikega števila ljudi najrazličnejših strok. Velik problem pri nas je ta, ker nimamo stalno zaposlenih filmskih sodelavcev in moram tako pogosto sam opravljati mnoga obrtniška dela."

"Koliko je scenograf lahko umetnik po svojem okusu?"

"Scenograf se mora podrežati zamislim scenarista in režiserja, vendar ima pri ustvarjanju in iskanju najboljših rešitev precej proste roke. Seveda je tudi to delo predvsem skupno in scenograf ter režiser močno sodelujeta."

Bojan Mikec, 4.c

Damijan Gazvoda, 4a

EKSKURZIJA PO GORENJSKI

Kljub negotovanju zaradi zgodnje ure smo se vsi zbrali na avtobusni postaji. Nekateri smo morali vstati že ob štirih, drugi pa ob pol šestih. Kot je navada, smo se z nekajminutno zamudo z dvema avtobusoma odpeljali proti nekdanji beli Ljubljani. Pri odcepu ceste za Trebnje smo naložili še dijake

dislociranega oddelka pedagoške gimnazije iz Trebnjega in se spet vključili v reko vozil, ki je hitela proti Ljubljani. Po dobri uri vožnje smo prispeli v Ljubljano, kjer se nismo zadrževali, saj naj bi ob deveti uri bili že v železarni. Med vožnjo proti Jesenicam smo si nekateri pripovedovali šale na račun Gorenjcev, drugi, bolj romantični, pa so opazovali lepo pokrajino, poraslo z gozdiči. Prispeli smo na Jesenice in opazili drevesa, na katerih ni bilo kljub pomladi niti sledu o zelenih brstičih. Počasi smo odšli proti vhodu, kjer smo v pljučih začutili prah.

Pri razdeljevanju čelad je bilo prerivanje kot pri malici na šoli. Pri vhodu smo dobili vodiča, čelade pa so nas tiščale na vseh straneh glave, čeprav so bile plastična. Po železnih hodnikih smo prišli do plavža. Bil je ravno čas za izliv surovega železa. Občutili smo veliko vročino, čeprav so plavž oblivali z vodo. Marsikdo se je pri tem zamislil, kako naporno je delo plavžarjev, ki se ne ozirajo na to, ali je dan ali noč, delovni dan ali praznik. Na vodičev ukaz smo se odmaknili od zaščitne ograje, pa se ji spet približali. Surovo železo so po kanalih privedli do velike posode, ostanek pa so odlili v kalupe. Oglledali smo si še peči martinovke in odšli na kosilo v restavracijo. Tam smo se za majhen denar dobro podprli. Z avtobusoma smo se kasneje odpeljali še v valjarno. Velik del valjarne je bil v popravilu in tako smo si ogledali le stroje, ki so mirovali, pa še te le s hodnika, po katerem že dolgo ni nihče hodil, saj je bila na nekaterih mestih kar do pol centimetra debela plast vijoličasto črnega prahu. Po ogledu valjarne smo se odpeljali v Dosloviče, rojstni kraj Frana Saleškega Finžgarja. Po skupinah smo si ogledali skromno hišo. V spodnjem delu smo imeli vtis, kot da živimo še v Finžgarjevem času, saj je bilo tako temno, da smo le stežka prestopali pragove ali ločevali predmete v nizki sobi. Nekateri so šele tu spoznali petrolejko. Hiša je majhna, opremljena pa s predmeti iz Finžgarjevega časa. Za

spomin smo dobili razglednice. Po ogledu smo odšli v Begunje, kjer so bili med vojno verjetno najnujši zapori na Slovenskem. Iz Begunj smo odšli v Kranj, točneje v Prešernov gaj, kjer smo s kratkim kulturnim programom počastili najprej spomin Prešerna, nato pa še spomin Simona Jenka. Med recitiranjem Jenkove pesmi "Zakaj me ne ljubiš" se je od ograje zaslišalo igranje na kitaro, vendar nič kaj blagoglasna, saj so izvajalci breknali, kakor da nimajo posluha. Tudi mladina v Kranju zna motiti kulturni program. No, upamo, da to ni prava slika kranjske mladine. V Kranju smo imeli nato eno uro prostega časa, ki smo ga izbrali predvsem za ogled trgovin.

Okoli šestnajste ure smo odšli proti dolenski metropoli. V Novo mesto smo prispeli po osemnajsti uri, polni vtisov. Meni je bila ekskurzija všeč, prav tako tudi mnogim drugim. Takih ekskurzij si še želimo, saj na njih spoznavamo razne kraje in ljudi, različno delo, različne poklice, to pa je tudi sestavni del učnega programa.

Franci Kromar, l.d

POGOVOR S TOVARIŠEM SEDLARJEM

V soboto, 6. maja 1978, je gimnazija v Novem mestu organizirala obrambni dan. Med organizatorji tega dne je bil tovariš Sedlar - predavatelj pouka obrambe in zaščite na gimnaziji, zato sem se odločila, da bi mu zastavila nekaj vprašanj.

Tov. Sedlar, za nami je obrambni dan in s tem veliko skrbi, naporov, ki se pojavljajo ob organizaciji podobnih akcij.

- Zanima me pomen oziroma namen obrambnega dneva.

Organizacijo obrambnega dne pogojuje več namenov. Naj jih nekaj naštejemo. Ob taki akciji dobimo celovito podobo po-

uka, prenesenega iz teorije v prakso, poglobljajo se smotri ter idejnost teoretičnega pouka. Nadalje se odpira možnost za mladino, da izrazi iniciativo, da se vključi v delo - eni v organiziranje, drugi v praktično izvedbo vaj itd. S ten dobi vsak posameznik možnost, da se izkaže in pokaže, kaj zna. Nasploh pomeni akcija, kot je obrambni dan, vsesplošno utrjevanje mladih, tako njihovega znanja učne snovi, pridobljenega med šolskim letom, kakor tudi njihovih širših sposobnosti - idejnosti, specifičnih praktičnih zmogljivosti itd.

- To ni bil prvi obrambni dan na šoli. Kako je bilo s podobnimi akcijami doslej?

Prvi poskus, čeprav to še ni bil obrambni dan v pravem pomenu besede, sega že v leto 1971. Takrat smo športnemu dnevu dodali nekaj praktičnih vaj (streljanje z zračno puško, metanje ročne bombe, delo s kompasom in merjenje v tarčo). Pravzaprav je bil to povod za obrambni dan, ki smo ga izvedli naslednje leto. 1976. leta pa smo izvedli nekako demonstracijo obrambnega dne za vso Slovenijo. Seveda v sodelovanju z različnimi zunanjimi sodelavci. Letošnja obrambna akcija se loči od teh, ki sem jih naštel, po tem, da smo se prvič omejili na lastne sposobnosti, izvedli smo jo brez tuje pomoči. Le materialna sredstva je, kakor doslej, prispevala vojska.

- Brez dvoma ima tudi izbira terena svoj namen, mar ne?

Da, res je. Pomen izbire terena je dvojen. In sicer s strateškega ter operacijskega vidika. Teren, ki smo ga izbrali, je zelo primeren, ker leži izven komunikacij, torej se lahko pomikamo prikrito. To je gozdno področje, zaradi česar je še posebno primerno. Ustreza pa tudi našemu namenu, da dobimo ljudi čimprej iz poslopja na varno.

- Katere težave so bile pri pripravah najteže premostljive?

Največ preglavic nam je delalo število dijakov. Le-to je namreč precej veliko. Zato smo imeli nemalo problemov pri razvrščanju dijakov v posamezne skupine. Rezultat tega je bil, da so bile nekatere skupine številčno prevelike. Drugih večjih težav ni bilo.

- Rezultati sobotnega obrambnega dne so že znani. Pokazale pa so se pomanjkljivosti pri izvedbi vaj. Kje se nismo najbolj izkazali?

S tem v zvezi bi omenil, da je bil le umik iz stavbe prepočasen. Rabili smo namreč kar 4 minute, da smo se zbrali na zbornem mestu. To pa pomeni, da dijaki niso dovolj temeljito preštudirali skic, ki smo jih razmnožili v ta namen. Vendar bi omenil, da je obrambni dan na splošno zelo dobro uspel, posebno, če upoštevamo, da smo ga z dijaki izvedli docela sami.

- Še zadnje vprašanje.

Kako bo v prihodnje s podobnimi akcijami; se bo odslej obrambni dan ponavljal vsako leto?

Po zakonu je predpisano, da se obrambni dan na srednji šoli organizira vsako leto.

Seveda pride lahko tudi do tega, da materialni ali kaki drugi problemi ne dopuščajo izvedbe akcije. Teda se obrambni dan pač organizira v drugačni, manj zahtevni obliki, npr. kot športno-obrambni dan ali kaj podobnega.

Marta Macedoni, 2.b

RELIGIJA IN RELIGIOZNOST V SODOBNIH DRUŽBAH

Prve pojave religije lahko zasledimo že v praskupnosti. Vzrok zanje je bila nemoč in nerazumevanje naravnih sil. Vendar dobi religija današnje značilnosti šele v razrednih družbah, v novejši zgodovini. Religija je odraz bede in protest proti družbenim razmeram in položaju posameznika. Je nauk in kritična razsežnost. Religija slika boljši onostranski svet in s tem priznava, da ta svet ni dober. Zato je religija tudi kritična razsežnost.

V predkapitalističnih družbenih formacijah so bili odnosi v družbi jasni (sužnjelastništvo, fevdalizem). Izkoriščanje je bilo očitno in neprikrito. Naloga religije je bila, da je ta dejstva poskušala oceniti in ljudi pripraviti za sprejemanje neenakosti.

Kapitalistična proizvodnja pa je blagovna proizvodnja. Privajanje delavčevega dela poteka preko menjave, ki jo opravijo lastniki produkcijskih sredstev. Za proizvodnjo je odločilna menjava in zaradi tega proces izkoriščanja ni viden. Skrit je v menjavi. Fetišizem blaga in kapitala zakriva pravo sliko izkoriščanja. S tem je religija osvobodjena prikazovanja kapitalističnega reda kot pravilnega. Religiji ni treba več zakrivati izkoriščanje in zato se vloga religije v kapitalistični družbi odločno spremeni. Ugotovimo lahko, da je cerkev že v procesu umikanja iz političnega življenja. Odtujevanje in fetišizem danes nista več skrivnost. Možno ju je prepoznati, razložiti njune prave vzroke in seveda spremeniti oziroma premagati. In ta dejstva dokazujejo umikanje religije s političnega področja, hkrati pa potrjujejo pravilnost marksistične teze, da bo človek osvobodjen religije, ko se bo naučil boriti s kapitalom.

Cerkev se v tem spremenjenem položaju nasloni na subjekt, na

človeka. V odnosu do kapitalizma in kapitalistov zahteva osvoboditev človeka, v tem smislu, da postane lastnik in ustvarjalec (ščiti položaj kapitalista). Tak ustvarjalni subjekt pa je zaščiten od prava, pravne države in pravno-politične ideologije.

Marx pravi, da je edina prava pot religije v kapitalistični družbi v tem, da zahteva abstraktni kult človeka, ker praktičnega ne sme. V takih razmerah nastane krščanstvo tako, kot ga poznamo danes. Zahteva abstraktnega človeka, ne glede na politični nazor ali spol, da se združi v Jezusu Kristusu. Nov tip meščanske družbe je v silovitem tempu razvoja res izpostavil človeka kot izoliran pravni subjekt. Postavljeni so temelji za razmah ideologije abstraktnega človeka.

Kult abstraktnega človeka v odnosu do razredne družbe teoretiki razlagajo na dva načina:

1. Ker smo vsi v bistvu že svobodni, so ostale družbene razmere za našo svobodo nepomembne.
2. Ravno zato, ker smo v bistvu svobodni, moramo odstraniti, kar temu stoji nasproti (npr. kapitalistično izkoriščanje).

Prva razlaga odvrta pozornost od družbenih razmer, druga pa deluje kot kritika družbenega političnega sistema. Družbenopolitični učinek te ideologije je odvisen od praktičnega učinka. Če se ta ideologija poveže z delavskim razredom, ki je zainteresiran za spremembo družbenih odnosov, lahko kakorkoli vpliva na družbene razmere. V tem je ključna vloga religije v kapitalističnih družbah.

Danes smo v neki od zadnjih faz prilagajanja krščanstva meščanski družbi. Nova dogajanja na tem področju bo zahteval socializem in novi produkcijski odnosi. Današnja usmeritev krščanstva je v tem, da Kristus postane človekov partner in omogoča, da človek vidi v sočloveku pravega človeka.

Proizvod in delovna sila se še vedno pojavljata kot blago, torej imamo tudi v socialističnih deželah, v naši družbi, veliko značilnosti kapitalistične družbe. Torej bo tudi religija imela podobnosti s kapitalistično religijo. Obstajajo še tradicionalne oblike življenja, kot so: družina, mesto, vas... Posameznik še vedno beži v religioznost ob naravnih nesrečah, ob smrti ali trpljenju. Vse to je ogromen vpliv tradicije, ki jo nove družbe nujno nosijo s seboj. V množici dreves pa ne smemo spregledati gozda. Marksistična analiza gre v množice in ne v posameznika. Gradi družbene pogoje za odpravo religije in direktno na človeka ne vpliva. Vpliva pa posredno, saj je človekovo duševno življenje vedno odraz družbenih pogojev.

U s t a v n i   p o l o ž a j   v e r e   p r i   n a s
Ustava SFRJ - 174. člen

Izpovedovanje vere je svobodno in je človekova zasebna stvar. Verske skupnosti so ločene od države in so svobodne pri opravljanju verskih zadev in verskih obredov. Verske skupnosti smejo ustanavljati samo verske šole za vzgojo duhovnikov. Protiustavna je zloraba vere in verske dejavnosti v politične namene. Družbena skupnost lahko materialno podpira verske skupnosti. Verske skupnosti smejo imeti v mejah, ki jih določa zakon, lastninsko pravico na nepremičninah.

Marksistični krožek,
Marjan Ferkolj, 4.a

PRIREDITEV OB 8. FEBRUARJU

MKUD Oton Župančič na naši gimnaziji si je za svojo osnovno letošnjo nalogo zadalo organiziranje proslave ob 100-letnici rojstva Otona Župančiča. Datuma proslave ni bilo težko izbrati.

Brez pomišljanja smo se odločili za 8. februar - naš kulturni praznik.

Veliki jubilej smo hoteli proslaviti na nekoliko drugačen način kot običajno. Zato smo se odločili, da bomo pripravili kviz o Župančiču, njegovem delu in življenju.

Priprave so se začele že v mesecu decembru. Tov. profesorje smo poprosili za pomoč pri sestavljanju vprašanj in izboru literature. Seznam le-teh smo objavili v Stezicah in ga poslali v vse razrede. Tako so se dijaki lahko za tekmovanje pripravljali med zimskimi počitnicami. Prijavilo se je trinajst ekip. Zato smo izvedli predtekmovanje. Bilo je v ponedeljek - 6. februarja. Ekipa so pisмено odgovarjale na deset vprašanj. Pregledala jih je komisija, ki so jo sestavljale tri dijakinje in trije profesorji - slavisti. Dve najboljši ekipi smo dobili šele po dodatnih vprašanjih. Pravico nastopa na osrednji prireditvi sta si priborili ekipi 1.a in 4.b.

8. februarja smo se vsi dijaki gimnazije zbrali v domu JLA in spremljali zanimivo tekmovanje. Ekipi sta izmenično odgovarjali na zastavljena vprašanja, ki so bila ilustrirana z odlomki iz Župančičevih del. Recitirali so člani našega recitatorskega krožka, posebno pa nas je navdušil odlomek iz Molièrovega Tartuffa, ki so ga zaigrali člani dramske sekcije.

Tekmovanje je bilo ves čas zanimivo in napeto. Ekipi sta nas prepričali, da sta se dobro pripravili, in le malo je bilo vprašanj, na katera nista odgovorili. Kljub izenačenosti obeh ekip pa so na koncu le slavili zmago četrtošolci. Vsi tekmovalci pa so prejeli zaslužene knjižne nagrade.

Še eno vrsto nagrad smo podelili na tej slovesnosti. To so bile nagrade za najboljša dela, ki so prispela na natečaj, ki ga vsako leto razpiše šolska skupnost ob 8. februarju.

Tudi letos smo imeli težko delo, ko smo izbirali najboljša literarna, likovna, fotografska in glasbena dela. Posebne komisije, ki so bile sestavljene iz predstavnikov dijakov in profesorjev, so se odločile, da bodo podelile devet nagrad za prva tri mesta in eno posebno nagrado.

Komisija, ki je ocenjevala literarna dela, je podelila le drugo in tretjo nagrado. Najboljše delo je na natečaj tokrat poslal Iztok Gradecki iz 4.a in dobil drugo nagrado.

Na likovnem področju so imeli najtežje delo, saj je prispelo veliko zelo kvalitetnih izdelkov. Zato so podelili tudi največ nagrad: prvo, drugo, dve tretji in še posebno nagrado. S prvo nagrado so nagradili Roweno Božič iz 2.a.

Prvo in edino nagrado na glasbenem področju je prejel Soni Beronja iz 4.b za svoja dela, ki jih je napisal za kitaro.

Na področju umetniške fotografije so razpisali tri teme, odzvalo pa se je pet avtorjev. Prvo mesto so prisodili avtorju Saši Fuis iz 2.b za fotografijo z naslovom Med šolsko nalogo.

Vse nagrade je izročila Lučka Brulc, predsednica šolske skupnosti, in nagrajenim avtorjem zaželela, da bi bile nagrade spodbuda za njihovo nadaljnje delo.

Barbka Močivnik, 3.b

USTANOVILI SMO NOVINARSKI KROŽEK

Letos smo na naši šoli ustanovili tudi novinarski krožek, ki ga vodi prof. Kolenc. Na ustanovnem sestanku smo se zbrali dijaki iz prvih, drugih in tretjih letnikov, vendar so prvošolci vztrajali pri krožku le nekaj ur.

Da bi boljše spoznali delo novinarja, smo se najprej odločili, da bomo k nam povabili tov. Iva Zorana, novinarja Dolenjskega

lista. Našemu vabilu se je rad odzval in nam pripravil zanimivo predavanje o novinarstvu, njegovih zvrsteh ter o urejanju Dolenjskega lista.

Podkovani z znanjem, ki smo ga pridobili ob predavanju, smo se tudi sami lotili praktičnega novinarskega dela. Menili smo, da bo najbolje, če se bomo razdelili na skupine. Vsaka skupina si je izbrala svoje področje, o katerem redno poroča. Tako imamo novinarje, ki spremljajo kulturno, športno in družbeno-politično življenje na šoli. O vsem sproti pišemo v Dolenjski list. Naša poročila so kratka; saj nam v uredništvu Dolenjskega lista vedno odstopijo zelo malo prostora. Tako se zgodi, da celo čisto kratke sestavke popolnoma spremenijo in skrajšajo. Od prvotnega poročila, ki ga pošljemo, pa ostane originalno le še ime "avtorja".

Poleg tega problema nas čevelj žuli še na enem mestu. To je problem fotografa. Zavedamo se, da je novica najbolj učinkovita, če ji je priložena fotografija. Toda mi žal fotografij še ne moremo priložiti našim sestavkom. Med nami sicer je nekaj fotografov, vendar so vsi vozači in zato fotografskega aparata pač nimajo vedno pri roki. Zato smo se razveselili novice, da bo na gimnaziji začel delovati tudi fotografski krožek. Če bo res zaživel, se bomo skušali z njim povezati.

Ob koncu naj omenim še, da smo pripravili pano s fotografijami iz Župančičeve Bele krajine. Z njim smo na svoj način tudi mi počastili 100-letnico velikega pesnika.

Barbka Močivnik, 3.b

ZA MIR IN ENAKOPRAVNO SODELOVANJE MED NARODI

Delo kluba OZN je na gimnaziji že kar tradicionalno, saj na šoli deluje že vrsto let. V preteklosti je dosegel že vrsto lepih uspehov in tudi njegovo letošnje delovanje je precej uspešno.

Vodstvo kluba predstavljajo:

Milena Furlan (predsednik),

Anica Novoselič (tajnik),

Betka Vogel (blagajnik).

Klub šteje letos 36 članov, katerih večina je zelo delavna. Naš letošnji program je zelo obsežen in upamo, da ga bomo v celoti uresničili.

Poglavitna oblika dela so referati, ki jih dijaki sami pripravljajo, pa tudi gradivo sami izberejo. O temah za referate se navadno pogovorimo že na prvem ali drugem sestanku v šolskem letu, ko tudi izvolimo vodstvo, določimo termin za sestanke (običajno jih imamo vsakih štirinajst dni) in sestavimo program dela.

Letos smo pripravili že naslednje referate:

1. Organizacija združenih narodov (ta referat smo popestrili s filmom)
2. Titova pot miru
3. Beograjska konferenca o varnosti in sodelovanju v Evropi
4. Metodika dela v klubu OZN
5. Velesile včeraj, danes, jutri

V prihodnje pa imamo v načrtu še teme kot CIA in njen vpliv na svetovno politiko, Helsinška listina, Tito in neuvrščenost, Poreklo in cilji neuvrščenosti itd.

Druga pomembna oblika našega dela je tudi priprava razstav ob spominskih dnevih OZN (svetovni dan pošte, Teden otroka,

Dan človeških pravic...)). Poleg tega pripravljamo vsak teden še tablo z aktualnimi političnimi in drugimi dogodki v svetu. Sodelujemo v akcijah OK in RK klubov OZN. Tako smo se tudi letos odločili za sodelovanje na občinskem kvizu klubov OZN, udeležujemo se proslav in predavanj, ki jih organizira OK klubov OZN.

Delo pri klubu OZN je zelo zanimivo in nudi možnost boljšega poznavanja sveta in družbe, v kateri živimo. Zato vabimo vse dijake, ki jih delo pri klubu zanima, da se nam pridružijo.

Milena Furlan, 3.c

V začetku šolskega leta se je v likovni krožek vključilo precej dijakov. Najprej smo risali z ogljem. Z odsotnostjo prof. Guštinove pa se je število dijakov likovnega krožka zmanjšalo, ker smo se priključili oblikovalnemu krožku, ki ga vodi prof. Helena Stepan. Tu se trenutno ukvarjamo s tapiserijami in lepljenko z usnjem. V načrtu pa imamo risanje s tušem in kredo.

Vesna Stepišnik, 3.e

